

လူထုလုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း သင်တန်းလက်စွဲ

ဤစာအုပ်ရေးသားခြင်း၏ ရည်မှန်းချက်

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအနေဖြင့် ပေးအပ်သည့်စီမံချက်များ
ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲနိုင်စေရန်အတွက် လူထုလုံ့ဆော်စည်းရုံးသည့် နည်းလမ်းများနှင့် ဗဟုသုတများကို ဝေငှရန်

အမှာစာ

လူထုအခြေပြုလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CBOs) သို့မဟုတ် ဒေသခံနှင့်နိုင်ငံတကာ NGOများ၏ အမြင့်မားဆုံး ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိမိတို့ဦးတည်လုပ်ဆောင်သည့်လူထု၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ ဆောင်ရွက်လိုသော စိတ်ဝင်စားသောပြဿနာရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် CBO နှင့် NGO များသည် လူထုများအတွက် တည်ရှိခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ရိုးရှင်းစွာပြောနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု အတွင်း၌ပင်လျှင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းစရာ လူထု၏လိုအပ်ချက်အမျိုးမျိုးနှင့် ပြဿနာအမျိုးမျိုး ရှိနေပါသည်။ လူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ကူညီမှုမရှိလျှင် CBO တစ်ခု၊ NGO တစ်ခုသည် လူထုရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာရပ်အားလုံးကို မည်သို့ဖြေရှင်း နိုင်မည်နည်း။ လူထုကိုကူညီခြင်းသက်သက်သည် ပြည့်စုံလုံလောက်သည့် ကူညီမှုမျိုး မဖြစ်နိုင်ချေ။ CBO နှင့် NGO များသည် လူထုအတွက် ရေရှည်တည်တံ့မည့် အကူအညီများ ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း CBO နှင့် NGO များရှိ ဝန်ထမ်းအများစုက လူထုအတွက်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်နေကြပြီး လူထုမှမိမိတို့အရေးကိစ္စ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ခံယူလျက်၊ အတူလက်တွဲ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသရွေ့ကာလပတ်လုံး မည်သည့်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ချက်မျှ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

ပုံမှန်အားဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် လူတစ်စုသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုထူထောင်ပြီး ရပ်ရွာ၏လိုအပ်ချက်များ၊ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်လေ့ကြုံပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် တစ်ခါတရံတွင် ၎င်းတို့သည် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သောပြဿနာများကို အလွယ်တကူ မြင်နိုင်ကြသူများ ဖြစ်နေသည့် အလျှောက် ရပ်ရွာ လူထုပါဝင်လာစေရန်ဖိတ်ခေါ်ခြင်း၊ အကြံဉာဏ်တောင်းခံခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်မေ့လျော့နေတတ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုပြဿနာများကိုဖြေရှင်းခြင်းနှင့် လူထုအတွက်ရေရှည်တည်တံ့စေမည့်ဖြေရှင်းမှုမျိုး ရှာဖွေရာတွင် လူထုက ထိုပြဿနာကို မိမိတို့ပြဿနာဟု နားလည်သဘောပေါက်လက်ခံပြီး ကိုယ်တိုင်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်ဟု နားလည်ရန်လိုအပ်သည်ကို သတိပြုကြရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် များသောအားဖြင့် လူထုနှင့် ထိုလူမှုအဖွဲ့အစည်းရှိ CBO နှင့် NGOများသည် မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်အရင်းအမြစ်များကို အကျိုးအရှိဆုံးဖြစ်အောင် အသုံးပြုရန်လည်း မေ့လျော့နေတတ်ပါသည်။ လူထုစည်းရုံးလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း နည်းလမ်းသည် မိမိတို့တွင် ရှိထားသည့် အရင်းအမြစ်များထည့်ဝင်ပြီး လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသည့်အကူအညီများ သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် လူထုကိုယ်တိုင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်လာစေရန်အတွက် CBO၊ NGOနှင့် INGO များမှ ဝန်ထမ်းများကို အထောက်အကူပေးနိုင်သော နည်းတစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသည် လူထုအတွက် ပိုမိုထိရောက်ပြီး စွဲမြဲခိုင်မာစွာဖြင့် လူမှုလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ဆောင်မည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ရပ်ကိုလည်း ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ နည်းပညာသင်တန်းများ ပို့ချပေးခြင်းဖြင့် လူထု၏စွမ်းဆောင်ရည်များမြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ လိုအပ်သည့်အရင်းအမြစ်များကို ရယူအသုံးပြုနိုင်စေမည့် အခြေအနေ၊ အခွင့်အလမ်းမျိုး ဖန်တီးပေးခြင်း နှင့် လူထု၏အရေးကိစ္စများ၌ လူထုကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ဆောင်ရွက်မှုအဆင့်များတွင် ပါဝင်ခွင့်ပေးခြင်းတို့သည် လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းအတွက် အရေးကြီးသည့်အချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးတစ်နေ့တွင် လူထုသည် မိမိတို့ဒေသတွင်ရရှိနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် လူထုအတွင်းရှိပြဿနာများကို ရေရှည်တည်တံ့ နိုင်မည့် နည်းလမ်းဖြေရှင်းမှုမျိုးဖြင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည်ပင်ဖြစ်သည်။

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းသည် CBO နှင့် NGO များကို ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းများ တိုးတက် ကောင်းမွန် လာစေရန် အထောက်အကူပြုနိုင်မည် အမှန်ဖြစ်သော်လည်း ယင်းသည် ရေရှည်တည်တံ့မည့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုမျိုးကို ရှာဖွေပေးနိုင်သော လိုတရဆေးကြိမ်လုံးတစ်ခု မဟုတ်ချေ။ ၎င်းသည် CBO နှင့် NGO များမှ ဝန်ထမ်းများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် ခိုင်မာသောသန္တိဌာန်ပေါ်တွင် အများကြီး မူတည်ပါသည်။ ၎င်းသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး လူထုအတွင်း ထင်သာမြင်သာရှိသောရလဒ်များကို မြင်နိုင်ရန် တစ်ခါတရံ အချိန်ယူရပါသည်။

အနည်းဆုံးအားဖြင့် လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း လက်ခွဲစာအုပ်သည် လူထု၏ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး တည်တံ့ရေးအတွက် စည်းရုံးဆောင်ရွက်ရာတွင် CBOs နှင့် NGOs များမှ ဝန်ထမ်းများအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော လက်ခွဲစာအုပ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း သင်တန်း

သင်တန်းမစတင်မီ ရိုထားပြီးသား အသိပညာဗဟုသုတများကို စစ်ဆေးချက်

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုအရည်အချင်းများနှင့် အသိပညာဗဟုသုတတို့ကို နားလည်သိရှိနိုင်ရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

- ၁။ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း (community mobilization)ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

- ၂။ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း (community mobilization)က စီမံကိန်းများ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ ရန်အတွက် အဘယ်ကြောင့် အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်သနည်း။

- ၃။ လူထုပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း(community participation) နှင့် လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း(community mobilization) တို့ တွင် တူညီသည့်အချက်များနှင့် ကွာခြားချက် များက အဘယ်နည်း။

- ၄။ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း (community mobilization)အတွက်အဓိက လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်များမှာအဘယ်နည်း။

- ၅။ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း (community mobilization)ကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ထိရောက်အသုံးဝင်သော ကိုယ်တိုင် ပါဝင်သင်ယူခြင်းနှင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ (participatory learning and action tools) မှာ အဘယ်နည်း။

တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် သိအောင် လုပ်ရအောင်။

ဤသင်ခန်းစာအပြီးတွင် -

- ၁။ သင်တန်းနည်းပြများနှင့် သင်တန်းသားများအကြား၊ သင်တန်းသားအချင်းချင်းအကြား ရင်းရင်းနှီးနှီး၊ နွေးနွေးထွေးထွေးဖြစ်လာစေရန်။
- ၂။ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သင်တန်းတက်ရောက်ရာတွင် သင်တန်းသားများအနေဖြင့် သင်တန်းမှရရှိနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားချက်များနှင့် ပုပန်စိုးရိမ်မှုများကိုဖလှယ်နိုင်ရန်။
- ၃။ ဤသင်တန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို သင်တန်းသားများအား အသိပေးရန်။

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ ပူပေါင်းတစ်လုံး သို့မဟုတ် ဘော်လုံးအသေးတစ်လုံး
- ❖ ရောင်စုံစက္ကူများ (အရောင်နှစ်ရောင်)
- ❖ စာရွက်ကြီး
- ❖ စက္ကူတိပ်
- ❖ ဖျက်မရသောရောင်စုံမာကာများ

အချိန် - ၄၅ မိနစ် (အုပ်စုအရွယ်အစားအပေါ်မူတည်သည်)

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ၁။ သင်တန်းသားများကို စက်ဝိုင်းပုံစံ ရပ်စေပါ။
- ၂။ သင်တန်းနည်းပြသည် သင်ခန်းစာ၏ရည်ရွယ်ချက်များကို သင်တန်းသားများကို ရှင်းပြပါ။ မိမိလက်ထဲတွင် ဘော်လုံး(သို့)ပူပေါင်း ရရှိသည်နှင့် အောက်ပါအတိုင်း မိမိကိုယ်ကိုမိတ်ဆက်ရန် သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။

- အမည် (အခြားသူများက ခေါ်စေချင်သောအမည်)
- သင့်အဖွဲ့အစည်းအမည်နှင့် အဖွဲ့တွင် သင်ယူထားသောတာဝန်
- သင်၏ လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း အတွေ့အကြုံ

မိမိကိုယ်ကို မိတ်ဆက်ပေးပြီးနောက် ဘော်လုံးကို မိတ်ဆက်ရန်ကျန်ရှိနေသော သင်တန်းသားဆီသို့ ပစ်ပေးပါ။ (သင်တန်းနည်းပြသည် မိမိကိုယ်ကို စတင်မိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြင့် သင်ခန်းစာကို စတင်နိုင်ပါသည်။)

၃။ ထိုကဲ့သို့မိတ်ဆက်ပြီးနောက် သင်တန်းသားတစ်ဦးစီကို ရောင်စုံစာရွက်အပိုင်းနှစ်ရွက်စီ ပေးပါ။ အရောင်တစ်မျိုးတွင် ၎င်းတို့၏မျှော်လင့်ချက်များ၊ ကျန်တစ်ရောင်ပေါ်တွင် စိုးရိမ်မှုများကို ရေးသားစေပါ။ သင်တန်းသားများ ရေးသားပြီးသည့်နောက် ထိုစာရွက်ပေါ်များကို စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင် ကပ်ရန်ပြောပါ။ (သင်တန်းမစမီကပင် “မျှော်လင့်ချက်များ” နှင့် “စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ” ခေါင်းစဉ်တို့ကို စာရွက်ကြီးတစ်ခုစီပေါ်တွင် ကြိုတင်ရေး၍ နံရံပေါ်တွင်ကြိုတင်ကပ်ထားပါ။)

၄။ ထို့နောက် သင်တန်းနည်းပြသည် သင်တန်းသားများရေးသားထားသည့် မျှော်လင့်ချက်များနှင့် စိုးရိမ်မှုများကို အသံထွက်ဖတ်ပြုပြီး ပြန်လည်ဆွေးနွေးပါ။ သင်ခန်းစာကိုဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းနည်းပြသည် စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင် ရေးသားထားသော သင်တန်း၏ရည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းလင်းပြောပြနိုင်ပါသည်။

- ဤသင်တန်းပြီးဆုံးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည် -
- ◆ လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း သဘောတရားများကိုပြန်လည်ပြောပြနိုင်ရမည်။
 - ◆ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများထဲတွင် ထိထိရောက်ရောက် ဆက်သွယ်ပြောဆိုနိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ရရှိသွားမည်။
 - ◆ လူထု၏လိုအပ်ချက်များ၊ ဆန္ဒများနှင့် အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်စွမ်း ရှိလာမည်။
 - ◆ လူထုအတွင်း ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေးအပြောင်းအလဲများဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် လူမှုအစုအဖွဲ့များကို ဦးဆောင်စည်းရုံးနိုင်စွမ်းရှိလာမည်။

သင်ခန်းစာ - ၂

အဖွဲ့လေးတွေဖွဲ့ပြီး စကားလုံးတွေနားလည်ဖို့ ကြိုးစားရအောင်။

ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည် -

- ၁။ အဖွဲ့လိုက်လုပ်ငန်းများအတွက် အဖွဲ့များဖွဲ့စည်းတတ်စေရန်
- ၂။ "လူထု" "လူထုပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း" နှင့် "လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း" စသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်များကို ပြန်လည်ရှင်းပြနိုင်စေရန်
- ၃ ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့် လူမှုအစုအဖွဲ့များကိုစည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးခြင်း အဆင့်များ အကြား ကွဲပြားခြားနားချက်များကို ပြန်လည်ရှင်းပြနိုင်စေရန်

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ ရောင်စုံပူပေါင်းများ၊ ` လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းအဆင့်များ ` နှင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ စက္ကူချပ်အကြီးများ၊ Markers

အချိန် - ၁ နာရီ ၃၀ မိနစ်

လုပ်ငန်းစဉ်များ

အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

(သင်တန်းဆရာမှတ်စု။ ။ဤအုပ်စုဖွဲ့လေ့ကျင့်ခန်းအတွက် ကျယ်ဝန်းသောနေရာတစ်ခုလိုအပ်ပါသည်။) သင်တန်း နည်းပြသည် ပူပေါင်းများကို အရောင် ၅ မျိုး သို့မဟုတ် ၆ မျိုးပါအောင် (သင်တန်းသားအရေအတွက်အပေါ် မူတည်၍) ရွေးချယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အကယ်၍ သင်တန်းသား ၂၅ ဦးရှိပါက တစ်ဖွဲ့ကို ၅ဦးကျစီနှင့် ၅ ဖွဲ့ ဖွဲ့နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရောင်တူပူပေါင်း ၅လုံးစီပါသည့် ပူပေါင်းအရောင် ၅မျိုး ရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

- ၁။ သင်တန်းသားများကို ပူပေါင်းများ ဝေငှပေးပြီး လေမှုတ်သွင်းရန် ပြောပါ။ လူတိုင်း မိမိ၏ပူပေါင်းကို လေမှုတ်သွင်းပြီးသည့်အခါ အခြားသူများထံမိမိတို့ပူပေါင်းများပစ်ပေးခြင်းဖြင့် ပူပေါင်းများနှင့်ကစားရန်၊ သင်တန်းနည်းပြက ရပ်နားရန်ပြောမှ ကစားခြင်းကို ရပ်နားပါ။ သင်တန်းနည်းပြက ရပ်နားရန်ပြောသည့်အချိန်တွင် မိမိ လက်ထဲ၌ ပူပေါင်းတစ်လုံးရှိနေရပါမည်။
- ၂။ ထိုနောက် အရောင်တူပူပေါင်းများရရှိထားသော သူများကို အဖွဲ့ဖွဲ့ရန် ပြောပါ။ မိမိအဖွဲ့၏အမည်ကို မိမိတို့နှစ်သက်သလို ပေးနိုင်ပါသည်။ အခြားအဖွဲ့များကို မိမိတို့၏အဖွဲ့ဝင်များနှင့် မိတ်ဆက်ပေးပါ။
(၁၅ - ၂၀ မိနစ်)

အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း

၁။ ဤသင်ခန်းစာမစတင်မီ စကားလုံးများ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် အရေးကြီးကြောင်း သင်တန်းသားများကိုရှင်းပြပါ။ လူထုအဖွဲ့အစည်းများကိုဆက်စပ်စုစည်းပေးခြင်း သင်တန်းတွင် သင်တန်းသားအားလုံးသည် မိမိတို့သုံးစွဲသော စကားလုံးများနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းပြီး တူညီသော နားလည်သဘောပေါက်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါစကားလုံးများကို သင်တန်းသားများ မည်သို့နားလည်ထားကြောင်း မေးမြန်းပါ။

- “Community” လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။
- “Community Participation” လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ပူပေါင်းပါဝင်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။
- “Community Mobilization” လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

အဖွဲ့အသီးသီးက ဆွေးနွေးပြီးနောက် ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ရှင်းလင်းတင်ပြရန် အချိန် ၁၅ မိနစ်ပေးပါ။ အဖွဲ့များသည် အဓိပ္ပါယ်များကို စကားလုံးများဖြင့် ဖော်ပြသည့်အစား ရုပ်ပုံများရေးဆွဲ၍လည်း ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ စက္ကူချပ်ကြီးများနှင့် Makers များကို ပေးပါ။ အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးချက်များကို တစ်တန်းလုံးသို့ တင်ပြရန် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးစီကို အဖွဲ့များက ရွေးချယ်စေပါ။ (ဆွေးနွေးချိန် - ၁၅ မိနစ်၊ တင်ပြချိန် ၃ မိနစ်)

၂။ တင်ပြဆွေးနွေးပြီးနောက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များလက်ကမ်းစာစောင်များကို ဖြန့်ဝေပါ။ အဖွဲ့များကို လက်ကမ်းစာစောင်အားဖတ်ရှုပြီး အချိန် ၅ မိနစ် သို့မဟုတ် ၁၀ မိနစ်ခန့် မိမိတို့၏ ဝေဖန်အကြံပြုချက်များပေးရန် ပြောပါ။

“Community”လူထု ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

လူထုဆိုသည်မှာ ‘သတ်မှတ်ထားတဲ့နယ်နိမိတ်တစ်ခုထဲမှာ နေထိုင်ကြသောလူတစ်စု’ ဟုအဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။ လူထုဆိုသည်မှာ ပထဝီအနေအထားအရဖြစ်စေ၊ လူမှုဆက်ဆံရေး အနေအထား အရ ဖြစ်စေ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်လှစ်နိုင်ပါသည်။

လူများပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း၊ မြို့ပြအင်္ဂါရပ်များထွန်းကားလာခြင်း၊ ကမ္ဘာကြီးမှာ ကူးလူးဆက်ဆံမှု များပြား လာခြင်း စသည့် ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေများကြောင့် လူထုဆိုသည့်အဓိပ္ပါယ်မှာလည်း ခေတ်အလိုက် ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။

တစ်ချို့လူအုပ်စုများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအားဖြင့် ကွဲပြားခြားနားကြသော်လည်း ၎င်းတို့သည် အခြားတူညီသော လက္ခဏာရပ်များဖြင့် ဆက်နွှယ်လျက် ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

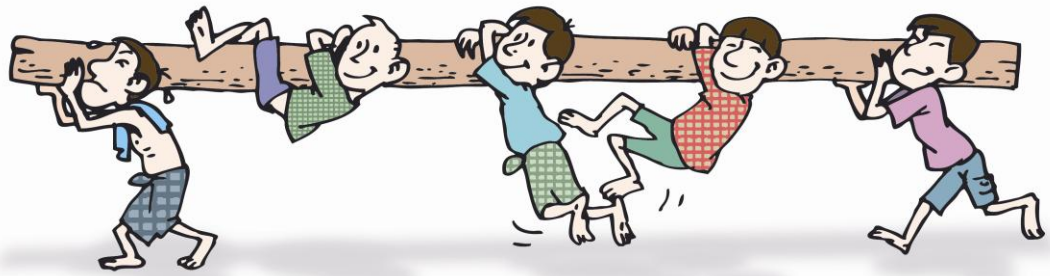
- အလုပ်အကိုင်
- အကျိုးစီးပွား
- အသက်အရွယ်
- ဆင်းသက်လာသောလူမျိုးနွယ်
- ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် တန်ဖိုးထားမှု
- ယဉ်ကျေးမှု သို့မဟုတ်
- ဘာသာစကား

လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုသည် ၎င်းတို့အတွင်းဘုံတူညီမှုတစ်ခုရှိသည်ဟုလက်ခံယူဆထားသော လူအုပ်စုတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုသည် တစ်ရွာထဲ (သို့မဟုတ်) တစ်ဒေသထဲတွင်နေကြသူများ၊ အလုပ်အတူလုပ်ကြသူများ၊ (သို့မဟုတ်) အကျိုးစီးပွားများ (သို့မဟုတ်) ငွေရေးကြေးရေးအရ မျှခံကြသော လူအုပ်စုတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကယ်၍သာ တရားဝင်နှင့်တရားဝင်မဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏အကျိုးစီးပွားနှင့် ငွေရေးကြေးရေးများကို လူထုနှင့်ထပ်တူမျှခံပါက ၎င်းတို့သည် (သီးခြားမဟုတ်ဘဲ) လူထု၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်ဟုမှတ်ယူပေးလိမ့်မည်။ လူများသည် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုထက်ပို၍ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

လူထုပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ What is community participation?

လူထုအတွင်းနေထိုင်သူများ၊ အကြီးအကဲများနှင့် အစုအဖွဲ့များသည် လုပ်ငန်းတစ်ခု သို့မဟုတ် စီမံကိန်းတစ်ခု၏ အဆင့်တစ်ဆင့် သို့မဟုတ် တစ်ဆင့်ထက်ပိုသော အဆင့်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဆိုသည်မှာ အတွေးခေါ်အယူအဆများ၊ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်လိုသောအရာများ၊ အရင်း အမြစ်များ၊ အချိန် သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းပြီးဆုံးချိန် တွင် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၏ ရည်မှန်းချက်မှာ လူထုကို ပိုင်ဆိုင်မှုပေးပေးရန်၊ ထိုလုပ်ငန်းသည် ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းပါလားဟု ခံယူတတ်စေရန်၊ ၎င်းတို့၏လိုအပ်ချက်များကိုထုတ်ဖော်တတ်သော စွမ်းရည်များရှိလာစေရန်၊ ၎င်းတို့ထံမှ ပြန်လည်လေ့လာသင်ယူရန်နှင့် အဆုံးစွန်အားဖြင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ အရည်အချင်းများ၊ အသိပညာဗဟုသုတများ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့တွင်ယုံကြည်မှုများပြည့်ဝလာပြီး လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အခြားသော ရလဒ်များဆီလည်း မကြာခဏဆိုလို ဦးတည်တတ်ပါသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အဆင့်အမျိုးမျိုး

- ၁။ မည်ကာမတ္ထ ပါဝင်ခြင်း (အမည်ပါရုံ လှုပ်ရှားခြင်း) - ဥပမာအားဖြင့် အစည်းအဝေးတက်ခြင်း၊ သတင်းအချက် အလက်များဝေမျှခြင်း၊ ဆွေးနွေးအကြံပြုရာတွင် ပါဝင်သော်လည်း တက်ကြွစွာ အကြံပေးဆွေးနွေးမှုမျိုး မပြုလုပ်ခြင်း။
- ၂။ စီမံကိန်းဗဟိုပြုသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ခြင်း - လူထု၏ပြင်ပမှ လူများ ဖြစ်သည့် NGOများ သို့မဟုတ် အစိုးရကစီစဉ်ထားသည့် စီမံကိန်းတစ်ခုတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်ကြသည့်သူ များ ပါဝင်သည်။ လူထုအစည်းအဝေးပွဲများတွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ အဆောက်အဦများဆောက်လုပ်ရာတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ လုပ်အားပေးခြင်းနှင့် သင်တန်း တက်ရောက်ခြင်း၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စီမံကိန်း၏ရည်ရွယ်ချက်များကိုဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။
- ၃။ လူထုကိုအခြေပြုသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားခြင်း - လူထုအတွင်းမှလူများ ကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကို ကနဦးလှုပ်ရှားပြီး အပြောင်းအလဲများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အစီအစဉ်များချမှတ်ခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသော အတားအဆီးများ

- အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများအား ပြန်လည်တုန့်ပြန်ပြောဆိုရန် ဝန်လေးခြင်း
- အာဏာ၊ ရာထူး၊ သြဇာအရှိန်အဝါ မရှိခြင်း
- အပြောင်းအလဲကြောင့်ဖြစ်လာနိုင်သည့် အကျိုးဆက်များကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း
- မိမိတို့တစ်ဦးချင်းစီ၏ အကျိုးစီးပွားကိုသာကြည့်ခြင်း
- မိမိကိုယ်မိမိယုံကြည်မှု မရှိခြင်း
- လူမှုဆက်ဆံရေး သို့မဟုတ် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အကြံများ မရှိခြင်း
- အရင်းအမြစ်များ၊ ငွေကြေး၊ အချိန် စသည်မပေးနိုင်ခြင်း
- အကျိုးဆောင်ခြင်း (Facilitation) လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နည်းပညာစသည်များနှင့်စပ်လျဉ်းသော သတင်းအချက်အလက်များ မရှိခြင်း
- ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် ဖိတ်ခေါ်မခံရခြင်း၊ အများအကျိုးကိုလုပ်ဆောင်ပေးအဖွဲ့အစည်းက ပါဝင်ခွင့် အခွင့်အလမ်း မပေးခြင်း(ဘေးဖယ်ထားခြင်း)
- ဘာသာစကားအခက်အခဲ
- မှီခိုတတ်သော အလေ့အကျင့် - ဘာလုပ်ရမည်ကို ပြောပြလမ်းညွှန်ပေးခြင်းကို နှစ်သက်ခြင်း
- အသိပညာဗဟုသုတကို သြဇာအာဏာအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်း - သူတစ်ပါးကို မျှဝေပေးလိုက်ပါက မိမိတွင် သြဇာ အာဏာ မရှိတော့မည့်ကို စိုးရိမ်ကြောက်လန့်ခြင်း

ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်အားပေးတိုက်တွန်းခြင်း

- ထိုင်သည့်အနေအထား - အဖွဲ့ဝင်များသည် စက်ဝိုင်းပုံစံ (သို့မဟုတ်) စက်ဝိုင်းခြမ်းပုံစံဖြင့် ဝိုင်းပြီးထိုင်ခြင်း
- ခေါင်းစဉ်ကိုမိတ်ဆက်ခြင်း - ဆွေးနွေးပွဲကို သရုပ်ဆောင်ပြကွက်တစ်ခု၊ သို့မဟုတ် ကစားနည်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ပိုစတာတစ်ခုကို အသုံးပြု၍ စတင်ခြင်း
- ဆွေးနွေးပွဲကိုဦးဆောင်ခြင်း - အဖွဲ့တွင်ပါဝင်သူများအားလုံး ပါဝင်စေရန် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းနှင့် သူတို့၏ ထင်မြင်အကြံပြုချက်များကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရန်နှင့် တနည်းနည်းဖြင့် မှတ်တမ်းတင်နိုင်သည့် နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုခြင်း
- လေ့လာမှတ်သားသိရှိချက်များကို ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း - အဖွဲ့၏လိုအပ်ချက်များ၊ စိတ်ပါဝင်စားမှုများနှင့် ဆီလျော်သည့် စိတ်ကူးအယူအဆများကို ဖော်ထုတ်ပေးသည့် လက်တွေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ သို့မဟုတ် ဆွေးနွေးပွဲများကို အရှိန်ရစေရန် ဆက်လက်ပြုလုပ်ခြင်း

ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်မှုကို အားပေးတိုက်တွန်းသည့်အရာများ

- မိမိတို့တစ်ဦးချင်းစီ၏အကျိုးစီးပွား - သူတို့အသီးသီး၏ကိုယ်ပိုင်လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း
- အခြားသူများ၏လိုအပ်ချက်များကို အလေးထားဂရုစိုက်ခြင်း
- အခြားသူများနှင့် အလုပ်လုပ်ရသည်ကို သဘောကျနှစ်သက်ခြင်း
- အနာဂတ်တွင်ရရှိနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူး
- ပိုင်ဆိုင်လိုသည့်ဆန္ဒ
- ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုရေးတန်ဖိုးများကို ပြန်လည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း
- လူမျိုး၏အသွင်လက္ခဏာနှင့် ညီညွတ်မှုကို ဖော်ပြခြင်း
- တစ်ဦးတည်းထက် အများနှင့်လုပ်ကိုင်ခြင်းက ပိုမိုအောင်မြင်နိုင်ခြင်း
- အပြောင်းအလဲကို လိုလားသည့်ဆန္ဒနှင့် လေ့လာသင်ယူလိုသည့်ဆန္ဒ

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

(ကွဲပြားခြားနားသော စာအုပ်များမှ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း၏အဓိပ္ပါယ်)

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းထဲက လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၊ လူအုပ်စုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ကစတင်၍ဖြစ်စေ အခြားသူများက လှုံ့ဆော်သောကြောင့်ဖြစ်စေ ၎င်းတို့၏ကျန်းမာရေးနှင့် အခြားလိုအပ်ချက်များ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန် လူထု၏ပူးပေါင်းပါဝင်သောနည်းဖြင့် စီစဉ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်အကဲဖြတ်ခြင်းတစ်လျှောက်လုံးအတွက် လူထု၏စွမ်းရည်များ မြှင့်တင်သည့်ဖြစ်စဉ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။

(from: How to mobilize communities for Health and Social Change – Health Communication Partnership)

လူတစ်စုက လူထု၏အခြေခံလိုအပ်ချက်တစ်ရပ် သို့မဟုတ် ပြဿနာတစ်ရပ်ကို သတိပြုသိမြင်လာပြီး လူအားလုံးအကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်မည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုမျိုးပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်သည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ (Joint United Nations Programme on HIV/AIDS)

အခွင့်အကာပိုမိုရရှိလာခြင်းနှင့် ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာပိုမိုလွတ်လပ်လာခြင်းတို့ဆီ အတူတကွဦးတည် လုပ်ဆောင် သွားမည့် ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာပေးရေးများ နှင့် စုစည်းမှုများပါဝင်သည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆင့်ကဲတိုးပွား အကောင်အထည်ဖော်မှုဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ (Save the Children Federation)

ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း (Participation) နှင့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း (Mobilization)

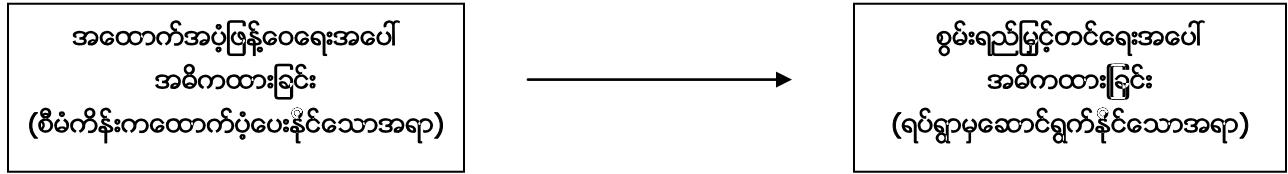
အကြား ကွဲပြားချက်များနှင့် တူညီချက်များ

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော လူမှုအဖွဲ့အစည်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်နမူနာပုံစံတွင် လူထုသည် နိုင်ငံတကာ NGO များ သို့မဟုတ် ဒေသခံ NGO များနှင့် အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေခြင်း စသည့်လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ နိုင်ငံတကာ NGO များ သို့မဟုတ် ဒေသခံ NGO များသည် ၎င်းတို့စီစဉ်ရေးဆွဲထားသော စီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက် များအောင်မြင်ရရှိရန် လူထုနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း၊ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ငန်းအကောင် အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သည်။ ၎င်းတို့သည် လူထုက ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်မှုရှိလာစေရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

နိုင်ငံတကာ NGO များ သို့မဟုတ် ဒေသခံ NGO များသည် ဝန်ဆောင်မှုပေးသော လုပ်ငန်းအပေါ် အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်နေပါသော်လည်း လူထုပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုမည်သာဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို စီမံကိန်းမှ ဦးဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းသည် လူထု၏လိုအပ်ချက်များအား ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း ရှိနိုင်သလို မဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူထုကိုယ်တိုင်က ၎င်းတို့၏အစီအစဉ်များကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်ပြီး လူထုသည် နိုင်ငံတကာ NGO များ သို့မဟုတ် ဒေသခံ NGO များ အပါအဝင် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အရင်းအမြစ်များထံမှ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံနိုင်ပါသည်။

လူထုဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ¹

အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်ကို မည်သူကသတ်မှတ်ပြုပြန်မည်နည်း။

စီမံကိန်းကဦးဆောင်ခြင်း

သတင်းအချက်အလက် - မျှဝေခြင်း
ဆုံးဖြတ်ချက် - ချမှတ်ခြင်း

လူထုကဦးဆောင်ခြင်း

သတင်းအချက်အလက်
မျှဝေခြင်း

အတူတကွ ပူးပေါင်း
ဆောင်ရွက်ခြင်း

ဆွေးနွေးခြင်း၊
အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း
နှင့်အတူတကွပူးပေါင်း
ဆောင်ရွက်ခြင်း

လူထုက လွတ်လပ်စွာ
အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့်
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊
အခြားသူများထံမှအကြံ
ညာဏ်တောင်းခံခြင်း

စီမံကိန်းအစ

စီမံကိန်းအဆုံး

ရေရှည်တည်တံ့ခြင်း

¹ Adapted from: McMahon, A. Community Development for Remote Townships – Induction Workshop. Yangon: UNDP/UNOPS 1999

သင်ခန်းစာ - ၃

လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း ဘာကြောင့်လိုအပ်ရပါသလဲ။

ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည် လူထု(လူ့အသိုင်းအဝိုင်း)ကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း၏ သဘောတရားကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ Markers၊ တိတ် သို့မဟုတ် ကော်၊ စက္ကူချပ်အကြီးများ၊ ရောင်စုံပုပေါင်းများ၊ လက်ကမ်းစာစောင်များ

အချိန် - ၁ နာရီ ၃၀ မိနစ်

လုပ်ငန်းစဉ်များ

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

သင်ခန်းစာမစခင် သို့မဟုတ် သင်တန်းခေတ္တနားချိန်တွင် သရုပ်ဖော်ပြကွက်အတွက် သင်တန်းသား ၃ဦးကို ရွေးချယ်ပြီး သူတို့သရုပ်ဆောင်ရမည့်အရာများကို ရှင်းပြပါ။ (လိုအပ်လျှင် မြစ်ကိုဖြတ်ကူးခြင်းလေ့ကျင့်ခန်း လက်ကမ်းစာစောင်ကို ပေးနိုင်ပါသည်။) သူတို့ကို A 4 အရွယ်အစားရှိသော စက္ကူများပေးပြီး ၎င်းတို့နှင့်လျှောက်ရမည့် ကျောက်တုံးများအဖြစ် အသုံးပြုစေပါ။

သရုပ်ဖော်ပြကွက်

- ၁။ ထို့နောက် 'မြစ်ကိုဖြတ်ကူးခြင်း' သရုပ်ဖော်ပြကွက်တစ်ခုကို လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ကြောင်း သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။ သရုပ်ဖော်ပြကွက်ပြုလုပ်ပြီးနောက် လက်ကမ်းစာစောင်များဝေငှပြီး မေးခွန်းများကို ဆွေးနွေးစေပါ။ (ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် သရုပ်ဖော်ပြကွက် ၃၀ မိနစ်)

အကြံဉာဏ်များရယူခြင်း

- ၂။ အောက်ပါမေးခွန်းကို တစ်တန်းလုံးရှိ သင်တန်းသားများကို မေးပါ။ (၅ မိနစ်)

လူထုကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း အဘယ်ကြောင့်လိုအပ်ရပါသနည်း

သင်တန်းသားများပြောသည့်အချက်များအားလုံးကို စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင် ချရေးပါ။

အဖွဲ့လိုက်လုပ်ဆောင်ခြင်း

- ၃။ 'ရွာနှစ်ရွာ ပုံပြင်' လက်ကမ်းစာစောင်ကို သင်တန်းသားများထံဖြန့်ဝေပြီး ထိုပုံပြင်ကို အုပ်စုလိုက်ဖတ်ရှုရန် ပြောပါ။ (၁၅ မိနစ်)

သင်တန်းနည်းပြသည် သင်တန်းသားများကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာထဲတွင် တန်ဖိုးအရှိဆုံးအရင်းအမြစ်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏လူထုပင်ဖြစ်ပါသည်။ လူထုသည် ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်နိုင်ပါသည်။ လူထု၏ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးပြီး ပြည်စုံဖူလုံမှုရှိရန်အတွက် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာအောင် လုပ်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာအတွင်းရှိလူများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အရေးကြီးပါသည်။ လူထုသည် မိမိတို့၏ရပ်ရွာအတွင်း ရရှိနိုင်သောအရင်းအမြစ်များကို ဖော်ထုတ်သုံးစွဲရာတွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှာ ရှိပါသည်။

အရင်းအမြစ်များကို ဆီလျော်ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် အကောင်းဆုံး ဖြစ်နိုင်သည့်နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကို "လူထုကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း"ဟု ခေါ်ပြီး လူထုက မိမိတို့၏လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လူထုသည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်တာဝန်ယူတတ်လာပြီး ၎င်းတို့နေထိုင်ရာလူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ၎င်းတို့ဘဝများကို ပြောင်းလဲလာနိုင် ကြပါသည်။

၄။ လူထုကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ကူညီနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည် ရှိသည့် လူမှုဝန်ထမ်းတစ်ဦး၏ပုံကို ရေးဆွဲရန် သင်တန်းသားအဖွဲ့များကို ပြောပါ။ (ရုပ်ပုံရေးဆွဲချိန် ၁၅ မိနစ်၊ ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် တစ်တန်းလုံးသို့ ရှင်းပြချိန် ၁၀ မိနစ်)

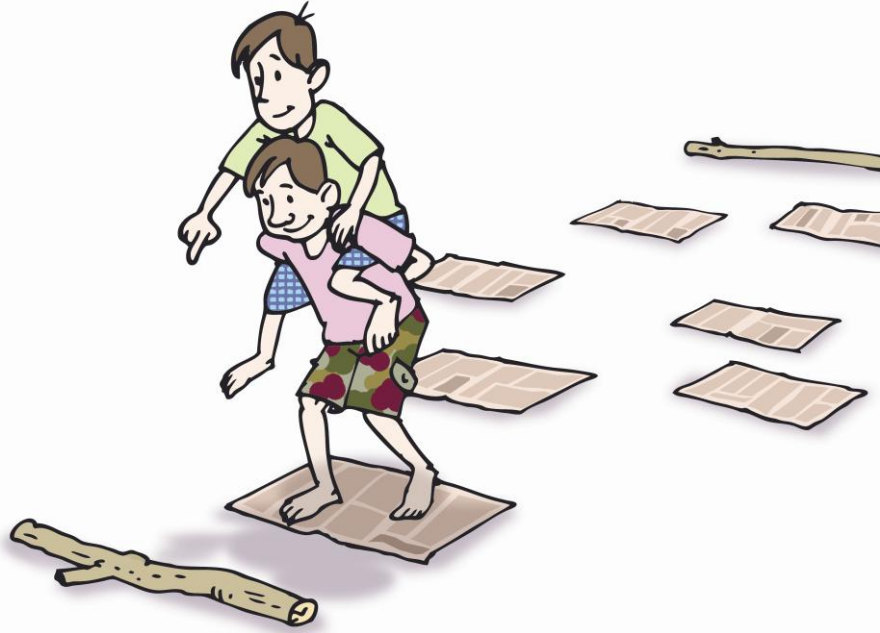
စွမ်းဆောင်ရည် ရှိသည့် လူမှုဝန်ထမ်းတစ်ဦးတွင်ရှိရမည့် အဓိကအချက် (၆) ချက်

- ◆ လူထုနှင့် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးရှိခြင်း
- ◆ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံပြောဆိုမှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ
- ◆ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ
- ◆ လူထုနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်နိုင်ခြင်းစွမ်းရည်
- ◆ လူထုခေါင်းဆောင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်း၏ ခေါင်းဆောင်မှုဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများ သန်စွမ်းအားကောင်းလာ စေမည့် မဟာဗျူဟာများကို ရေးဆွဲနိုင်ခြင်း
- ◆ လူထု၏စွမ်းဆောင်နိုင်မှုစွမ်းအားကို လေ့လာအကဲဖြတ်နိုင်သော အရည်အချင်း

သရုပ်ဖော်ပြကွက် - မြစ်ကိုဖြတ်ကူးခြင်း

လူစိမ်းတစ်ဦးသည် ရွာထဲရောက်ရှိလာပြီး မြစ်ကိုဖြတ်ကူးမည့် ရွာသားတစ်ဦးဦးအား ကူညီလိုသည်ဟု ပြောပါသည်။ မြစ်ထဲတွင် အသုံးဝင်သော နင်းပြီးသွားလို့ရသည့်ကျောက်တုံးများ ရှိပါသည်။ ထိုလူစိမ်းသည် သွက်လက်စွာဖြင့် ရွာသားကို သူ၏ ကြောကုန်းပေါ်တွင်ထမ်းခေါ်သွားသည်။ မြစ်လယ်သို့ရောက်သောအခါ မောပမ်းလား၍ ရွာသားကို မြစ်လယ်ရှိ ကျောက်တုံးတစ်တုံးပေါ် ခေတ္တချလိုက်ပြီး ခဏနေရင် သူပြန်လာမည်ဟု ပြောသွားသည်။ မြစ်လယ်တွင်တစ်နေ့သော ရွာသားသည် မြစ်ကိုဖြတ်ကူးရန် လမ်းရှာမရ ဖြစ်နေပါသည်။

ထိုလူစိမ်းသည် ရွာထဲသို့ပြန်ရောက်လာပြီး ဒုတိယမြောက်ရွာသားကို မြစ်ကိုဖြတ်ကူးသည့်လမ်းကိုပြမည်ဟု ပြောပါသည်။ ထိုနောက် လူစိမ်းလမ်းညွှန်ပြသည့်အတိုင်း သူတို့နှစ်ဦး ခပ်ဖြေးဖြေး အတူဖြတ်ကူးရာ မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းကို လုံခြုံစိတ်ချ စွာဖြင့် ရောက်ရှိသွားကြပါသည်။ ပထမရွာသားသည် မြစ်လယ်တွင် ဆက်လက်ကျန်ရစ်နေပါသည်။

မေးခွန်းများ

- ပုံမှန်အားဖြင့် ပြင်ပက မည့်သို့သောသူများက မိမိတို့ဒေသကိုရောက်ရှိလာပြီး အကူအညီပေးလေ့ရှိပါသနည်း။ ရပ်ရွာ လူထုသည် ပထမရွာသားနှင့် တူပါသလား။ (မည်သူသည် မြစ်လယ်တွင်ကျန်ခဲ့သနည်း။) အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ဒုတိယ သရုပ်ဖော်ပြကွက်အတွင်း လူစိမ်း၏ချည်းကပ်ဆောင်ရွက်ပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကွဲပြားခြားနားချက်က အဘယ်နည်း။
- ဘယ်လို အသိပညာဗဟုသုတများကို လူစိမ်းမှ မျှဝေသနည်း။ မည်ကဲ့သို့ မျှဝေခဲ့သနည်း။
- သရုပ်ဖော်ပြကွက်ကို ကွဲပြားသည့်ဇာတ်သိမ်းခန်းဖြင့် အဆုံးသပ်စေရန် ဒုတိယရွာသားက မည်သည့်အရာများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သနည်း။
- အသိပညာဗဟုသုတနှင့် အယူအဆအသစ်များကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ရပ်ရွာလူထုက မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင် နိုင်မည်နည်း။

လူများအတွက် တစ်စုံတစ်ခုလုပ်ဆောင်ပေးခြင်းနေ့စဉ်ချိန်မှာ အနည်းအကျဉ်းသာ အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်ပြီး အသိပညာဗဟုသုတများကို ဖြန့်ဝေခြင်းသည် လူများစွာကို မည်ကဲ့သို့ ကူညီနိုင်သည်ကို ဆွေးနွေးပါ။ (ငါးကို မည်ကဲ့သို့ ဖမ်းမည် နည်းဆိုသည့် ဥပမာအတိုင်း) အသိပညာဗဟုသုတများကို မျှဝေပြီးနောက် သင့်တွင် မျှဝေစရာအများအပြား ရှိပါသေးသော်လည်း။ ငါးကိုပေးပြီးနောက် သင့်တွင်မျှဝေစရာ မကျန်ရှိတော့ပါ။

ရွာနှစ်ရွာ ပုံပြင်²

ကျမ အမည်က `နန်း` ဖြစ်ပြီး ခရိုင်ကျန်းမာရေးရုံးမှဖြစ်ပါတယ်။ လွန်ခဲ့သောအပတ်က ကျမသူငယ်ချင်းတစ်ဦး နှင့်အတူ ဘမ်ရိုင်းရွာကို သွားခဲ့ပါသည်။ ရွာအဝင်ကလမ်းအနီး လယ်ကွင်းများတွင် လယ်သမားများ လယ်လုပ်နေကြပြီး ကလေးများက သူတို့၏ကျွဲများကို ကျောင်းနေကြသည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကျမတို့လည်း သူတို့ကိုနှုတ်ဆက်ပြီး ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနရှိရာကို လမ်းညွှန်ပြရန် မေးပါသည်။ ရွာသားများသည် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် နားမလည်သလို ကြည့်ကြပါသည်။

ရွာအဝင်လမ်းတစ်လျှောက် လူအများအပြားကိုမေးပြီး နောက်ဆုံးတွင် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း အားလူနှင့် သူ၏ အိမ်တွင် တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ သူသည် ကျွန်မတို့ကို မသက်မသာဖြင့်ကြည့်ပြီး ကျွန်မတို့ သူ့ရွာကိုလာသည်ကို အံ့အားသင့်နေပါသည်။ “ဒီလောက်ဝေးတဲ့ခရီးကို ဘာကြောင့်များလာရသလဲဗျာ၊ ကျွန်တော့်ဆီက သတင်းအချက်အလက် တွေသိချင်တယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်ကို အကြောင်းကြားလိုက်ရင် မနန်းတို့ရုံးကို လာခဲ့မှာပေါ့။ ဘယ်လိုဘဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော့် ဆီရောက်လာမှတော့လည်း လက်ဖက်ရည်လေးဘာလေးသောက်ပါဦး။” ဟု သူက ပြောပါသည်။

ကျွန်မတို့လည်း ရွာကကျန်းမာရေးဆေးခန်းကို အလည်အပတ်လာပြီး လူနာအချို့နှင့်လည်းတွေ့လို၍ ဖြစ်ကြောင်း အားလူ ကို ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ အားလူသည် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနသို့ အလည်လာခြင်းကို သဘောမကျပါ။ “လူနာတွေလား၊ ၁၂ ယောက်နီးပါးရှိပါတယ်။ ဒီအချိန်ဆို သူတို့ကို ရှာဖွေခက်ပါတယ်။ ဆေးခန်းလည်းပိတ်သွားပြီး။ ဆေးခန်းက ညဖက်ပိုင်းမှ ဖွင့်တာဆိုတော့ မနန်းတို့လည်း အဲ့ဒီအချိန်အထိ ရွာမှနေနိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။”

“ဘယ်လိုဘဲဖြစ်ဖြစ် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးခန်းကိုသွားကြည့်ကြရအောင်”ဟု ကျမက ပြန်ပြောခဲ့ပါသည်။ ကျမက အတင်း ပြောဆိုနေသောကြောင့် ကျေးလက်ဆေးခန်းကို ကျမတို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။ ကျမတို့ ဆေးခန်းကို ရောက်သည့်အခါ ဆေးခန်းမှာ သန့်ရှင်းရေးလုပ်မည့်သူမရှိဘဲ ညစ်ပတ်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အားလူသည် ဆေးခန်းတံခါးကို ဖွင့်လိုက်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သောလက အားလူလက်ခံရရှိခဲ့သည့် ဆေးများမှာ ဆေးဗူးများထဲတွင် အရာမယွင်းဘဲ ရှိနေသေးပါသည်။ ဆေးခန်းနံရံများပေါ်တွင် ဘာမှမရှိ။ ကျမသည် ဆေးခန်းကိုကြည့်၍ အလွန်အံ့အားသင့်သွားပြီး ကျမတို့ နှစ်ယောက် တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ကြည့်လိုက်မိပါသည်။ အားလူက ကျမတို့ကို အလျင်အမြန် ရှင်းပြပါသည်။ “တကယ်တော့ ကျွန်တော်ဟာ အခက်အခဲ တွေကြားထဲက ဒီဆေးခန်းကိုဖွင့်နေတာပါ။ ရွာထဲက အိမ်တိုင်းကို သွားရောက်ပြီး ဆေးပေးခန်းကို လာရောက်ပြီးဆေးကုသကြဖို့ ကာကွယ်ဆေးထိုးကြဖို့ ပြောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရွာသားတွေက မလာကြဘူး။ ကျွန်တော်လည်း ကြိုးစားပြီး လာအောင်ဆွဲဆောင်ခဲ့တာ ပါပဲ။”

အပြန်လမ်းတွင် ကျမတို့နှစ်ယောက် ဘမ်ရိုင်းရွာ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန၏ အခြေအနေကို ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ “ဘာတွေမှားယွင်းခဲ့သလဲ။ ရွာသူရွာသားတွေက ဆေးပေးခန်းကို ဘာဖြစ်လို့ စိတ်မဝင်စားတာပါလဲ။ အားလူရဲ့ဆောင်ရွက် ချက်များကို ရွာသားတွေက ဘာဖြစ်လို့မသိရသလဲ။ လူနာတွေက ဆေးပေးခန်းကို ဘာကြောင့်မလာကြသလဲ။” စသဖြင့် ကျမ၏ခေါင်းထဲတွင် မေးခွန်းများစွာ ရှိနေပါသည်။

ပြီးခဲ့သည့် (၃)ရက်က `တိုင်` ဆိုသည့် ရွာတစ်ရွာကို သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဘမ်ရိုင်းရွာမှာ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အတွေ့ အကြုံများကြောင့် ထိုရွာကိုသွားရောက်ရန် ခပ်တွန့်တွန့်ဖြစ်နေခဲ့ပါသည်။ `တိုင်` ရွာသို့ရောက်ရှိသောအခါ ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းခွင်တွင် ဝင်နေကြပြီဖြစ်ပြီး ကလေးများကလည်း ဆော့ကစားနေကြပါသည်။

² Adapted from Handbook for Non-formal adult-education facilitators

အမျိုးသမီး၊အမျိုးသား တစ်စုရေတွင်းပတ်ပတ်လည်ကို သန့်ရှင်းရေးလုပ်နေကြတာ တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကျမလည်း ထိုလူစုနား သွားပြီး “ကျေးလက်ဆေးပေးခန်း ဘယ်နားမှာရှိပါသလဲရှင်။ လမ်းညွှန်ပေး ပါလားရှင်။” ဟုမေးလိုက်ပါသည်။

“ကျတော်တို့ရဲ့ ဆေးပေးခန်းလား၊ ဟုတ်ကဲ့..ဟုတ်ကဲ့..လမ်းရဲ့ ဟိုနားမှာပါ။ ဒါနဲ့ ဘယ်သူကို တွေ့ချင်လို့ပါလဲခင်ဗျာ။ ကျတော်တို့အားလုံးဟာ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးခန်းက စေတနာ့ဝန်ထမ်းတွေပါ။” လို့ ရွာသားတွေကပြောပါသည်။ ကျမလည်း “ဪ ကျမက ရှင်တို့အားလုံးနဲ့ရော ရှင်တို့ရဲ့ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းကိုလည်း ရှာနေတာပါ။ အခု သူဘယ်မှာလဲရှင်၊ သူဘာလုပ်နေပါသလဲ။”

“ကျနော်တို့ရဲ့ ဆေးမူက မြို့ကိုတက်ပြီး ဆရာဝန်တစ်ယောက်ကို သွားခေါ်နေပါတယ်။ ရွာမှာ ကျန်းမာရေးပညာပေး ဟောပြောပေးဖို့ပါ။ မကြာခင်ကဘဲ ရွာမှာ ဝမ်းရောဂါ အတော်များများဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့အပတ်က ကျနော်တို့ စေတနာ့ဝန်ထမ်းတွေ အစည်းအဝေးခေါ်ပြီး ရပ်ရွာသန့်ရှင်းရေးလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။” လို့ သူတို့က ရွာ၏အခြေအနေ ကို ရှင်းပြကြပါသည်။

ကျမ ကျန်းမာရေးဌာနကို လမ်းလျှောက်သွားခဲ့ပါသည်။ အဆောက်အဦးမှာ ဘမ်ရိုင်းရွာက ဆေးခန်းနှင့် အတူတူ ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ခြားနားသည့်အချက်မှာ ဆေးခန်း၏နံရံများပေါ်တွင် ကျန်းမာရေးပညာပေး ပိုစတာများချိတ်ဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တစ်စုနှင့် ဆွေးနွေးနေပါသည်။ “ကျန်းမာရေးမူ မရှိရင် ဘယ်သူက အဲဒီကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တွေနဲ့ ဆွေးနွေးပါသလဲ” လို့ ကျမက စေတနာ့ဝန်ထမ်း တစ်ဦးကို မေးလိုက်ပါသည်။ “သူက ကျန်းမာရေးမူနှင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနက လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးထားတဲ့ ဝမ်းဆွဲဆရာမပါ။ သူက ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တွေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်အတွင်း အစားအသောက်ကို ဘယ်လို သင့်တော်အောင် စားသုံးသင့်သလဲဆိုတာကို အဓိကထားရှင်းပြပေးနေတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဆေးပေးခန်းမှာ အလုပ် လုပ်နေကြတဲ့ စေတနာ့ဝန်ထမ်း အများကြီးရှိပါတယ်” လို့ သူကရှင်းပြပါသည်။

ထိုအချိန်အတွင်း ကျန်းမာရေးမူ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပါသည်။ ကျမတို့ကို တွေ့သောအခါ ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်နေပါသည်။ ကျန်းမာရေးမူသည် ကျမကို ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တစ်စုနှင့် ဆေးခန်းတွင် အလုပ်လုပ်နေကြသော စေတနာ့ဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံစေချင်ပါသည်။ သူမသည် ကျမကို နေ့လည်ခင်းတွင် ကျင်းပမည့် ကျေးရွာ ကျန်းမာရေးကော်မတီ အစည်းအဝေးကိုလည်း တတ်ရောက်စေချင်ပါသည်။

ကျမလည်း အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ အစည်းအဝေးအတွင်း တက်ရောက်သူများသည် ရွာသူ ရွာသားများ၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေတိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် အရင်းအမြစ်များကို မည်ကဲ့သို့ ရှာဖွေကြမည် ကိုလည်း ပြောဆိုဆွေးနွေးကြပါသည်။ ရွာလူကြီးက အားကစားကွင်းတစ်ခုတည်ဆောက်ရန် ကူညီမည်ဟု ကမ်းလှမ်း လာပါသည်။ အိမ်ပြန်ရောက်ချိန်တွင် ကျ၏စိတ်နှလုံးသည် ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ မျှော်လင့်ခြင်းများနှင့် ပြည့်နှက်နေပါ တော့သည်။

ကျမသွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သော ရွာနှစ်ရွာအကြောင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ သင်ဘယ်လို ထင်ပါသနည်း။ ထိုရွာနှစ်ရွာထဲက မည်သည့်ရွာသည် သင်တို့ရွာနှင့် ဆင်တူပါသနည်း။ ဘမ်ရိုင်းနှင့် တူနေသလား၊ တိုင် နှင့်တူနေပါသလား။

အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်များ

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း အဘယ်ကြောင့်လိုအပ်ရပါသနည်း

လူထု လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းသည် လူထုကို -

- ◆ မိမိတို့၏လိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်တတ်စေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏စိတ်ပါဝင်စားမှုများ တိုးမြှင့်လာစေရန်
- ◆ ကောင်းမွန်သည့် ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများ ရှိလာစေရန်နှင့် လူထု၏ဆန္ဒသဘောထားများအပေါ် အခြေခံသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်တတ်စေရန်
- ◆ သီးခြားပြဿနာတစ်ခုချင်းကို တာဝန်ယူဖြေရှင်းနိုင်မည့် အဖွဲ့များကို သိရှိဖော်ထုတ်တတ်စေရန်
- ◆ ရပ်ရွာလူထုအတွင်း ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များအားလုံးကို ဖော်ထုတ်တတ်စေရန်
- ◆ ရရှိနိုင်သောအရင်းအမြစ်အားလုံးကို အကျိုးအရှိဆုံးအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် အစီအမံများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန်
- ◆ မိမိရပ်ရွာကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကောင်းမွန်စွာ စီမံအုပ်ချုပ် တတ်လာစေရန်

လူထု လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း ကိုအဘယ်ကြောင့်လုပ်ကိုင်ရသနည်း။

- ◆ လူထုကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းသည် ကမ္ဘာတဝှမ်းက ပြည်သူများရင်ဆိုင်နေရသော ဖိစီးနေသည့်ပြဿနာရပ်များကို ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းရာတွင် အကူအညီပေးနိုင်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ခဲ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း မဟာဗျူဟာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။
- ◆ ပြည်သူများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန်လည်း အထောက်အကူပေးပါ သည်။ သို့သော် လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းသည် ၎င်း၏သဘောသဘာဝအရ လူထု အတွက်အရေးကြီးသော ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ရောက်ရှိရန်အတွက် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် လူထု၏ အရည်အသွေးကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေပါသည်။
- ◆ လူထု လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း၏ အဆုံးသတ်ရလဒ်များသည် "ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းလိုက်နိုင်ခြင်း" တင်မက အခြားရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆန္ဒများကိုလည်း အောင်မြင်စွာ ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် စွမ်းရည်များ တိုးပွားလာစေပါသည်။

လူထု လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မည်သည့်အရာများကို ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်သနည်း။

- ◆ စိတ်နေသဘောထားနှင့်အမူအကျင့်များပြောင်းလဲရန် - အထက်မှအောက်သို့ မိမိတို့ဖြစ်စေချင်သည်ကို အမိန့်ပေးညွှန်ကြားလိုသည့် အမူအကျင့်နှင့် စိတ်နေသဘောထားများ
- ◆ အသုံးပြုသည့် ချဉ်းကပ်နည်းနှင့် နည်းစနစ်များ - စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်သည့်အဆင့်တိုင်းတွင် လူထုကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် တာဝန်ပေးသော အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် ချဉ်းကပ်နည်း နှင့် နည်းစနစ်များ
- ◆ အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှု - အထက်ပိုင်းမှအောက်သို့ တစ်ဖက်သတ်အစီအစဉ်ချပေးသောစနစ်ကို လုံးဝ ပြောင်းလဲပစ်ရန် လိုအပ်သည်။

လူထုလုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြေခံရမည့်မှုများ

လူထုလုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း အကျိုးရလဒ်၏ အသွင်အပြင်မှာ ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန်အတွက် သုံးနိုင်သည့် မူများအား နားလည်သဘောပေါက်မှုပိုမိုတိုးပွားလာရေးကို ရှေ့ရှုရမည်ဖြစ်သည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသောလမ်းညွှန်ချက်အချို့မှာ လူထုများကို လုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းအတွက် အကျိုးဆောင်သည့်အချိန်တွင် မှတ်သားထားရမည့်အခြေခံအချက်များဖြစ်သည်။

- ◆ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း၌ ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများကို တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ပိုင်ဆိုင်သည်။
- ◆ ယခင်ကပြောဆိုခွင့် မရရှိခဲ့သည့် လူထုကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ တန်းတူပါဝင်ခွင့်ပေးခြင်းနှင့် ပြောဆိုခွင့်များ ပေးသင့်ပါသည်။ လူထုကိုယ်တိုင်၏ ကိုယ်ပိုင်အရေးကိစ္စရပ်ဖြစ်အောင် ဦးတည် လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။
- ◆ လူထုသည် သူတို့ကိုယ်ပိုင်အသိုင်းအဝိုင်းအပြောင်းအလဲကို လုပ်ဆောင်သူများ ဖြစ်သင့်ပါသည်။
- ◆ ပြင်ပက ကျွမ်းကျင်သူများက သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်းနှင့် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးသည့်အဆင့်မှ ရပ်ရွာ၏ ကိစ္စရပ်များကို လူထုက ဆွေးနွေးခြင်း၊ ငြင်းခုံခြင်းနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းတို့တွင် ပံ့ပိုးကူညီသည့်အဆင့်သို့ ပြောင်းလဲသင့်ပါသည်။
- ◆ ထွက်ပေါ်လာသည့်ရလဒ်အပေါ် အလေးအနက်ထားခြင်းသည် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အမှုအကျင့်မှ လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ စံတန်ဖိုးထားမှုများ၊ မူဝါဒများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံများနှင့် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသောဝန်းကျင်အဖြစ် ပြောင်းလဲ သင့်ပါသည်။

အကျိုးဆောင်ခြင်း(Facilitation)ဆိုင်ရာ အရည်အချင်းများ

ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည်

- ◆ အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦးတွင်ရှိရမည့် စရိုက်လက္ခဏာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ရှိလာစေရန်
- ◆ ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပြောဆိုဆက်ဆံနိုင်စွမ်းရှိစေရန်

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ အသွင်နှစ်မျိုးဖြင့် ပုံဖော်ထားသော လူတစ်ယောက်၏ ရုပ်ပုံကားချပ်၊ ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာ (၅)ရပ် သို့မဟုတ် (၆)ရပ်၊ လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ စက္ကူချပ်အကြီးများ၊ Markers၊ ကော်ဗူး ၅ ဖူး၊

အချိန် - ၂ နာရီ

လုပ်ငန်းစဉ်များ

အဖွဲ့လိုက်လုပ်ငန်း

- ၁။ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏မတူညီသော ရုပ်ပုံကားချပ်နှစ်ခုကို ပြသပြီး မည်သည့်ရုပ်ပုံသည် အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦး၏ လက္ခဏာရပ် များကို ရေးဆွဲထားသနည်း၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု သင်တန်းသားများကို မေးပါ။
- ၂။ ထိုနောက် အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦး၏စရိုက်လက္ခဏာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်တန်းသားများအား စဉ်းစားစေပါ။ (ဆွေးနွေးချိန် (၁၅) မိနစ်၊ အဖွဲ့လိုက်တင်ပြချိန် (၃) မိနစ်)
- ၃။ ‘အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦးတွင်ရှိရမည့် စရိုက်လက္ခဏာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ’ လက်ကမ်းစာစောင်ကို ဝေငှပါ။

၄။ သင်တန်းသားများကို စက်ဝိုင်းပုံထိုင်ရန် ပြောပါ။ ထိုနောက် သင်တန်းနည်းပြ (အကျိုးဆောင်) သည် မိမိ၏ လက်ဝဲဖက်တွင်ရှိသောသင်တန်းသားကို အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ဝိုင်းထဲရှိအခြားသူများမကြားစေရန် စတင်ပြောပါ။ မရှင်း၍ပြန်မေးတာမျိုး မပြုလုပ်ရပါ။ ထိုနောက် အဆိုပါသင်တန်းသားသည် သူ့ကြားသိခဲ့ရသည့် အတိုင်း ၎င်း၏လက်ဝဲဖက်ရှိသူကို ထပ်မံပြောပြပါ။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်သွားရင်း နောက်ဆုံးသင်တန်းသား အလှည့် တွင် ၎င်းကြားသိခဲ့ရသမျှကို တစ်တန်းလုံးသို့ ပြောပြစေပါ။ နောက်ဆုံးလူက ပြောပြီးနောက် အစဉ်အတိုင်း သင်တန်းနည်းပြဆီပြန်ရောက်သည်အထိ မိမိတို့ကြားသိခဲ့ရသမျှကို တစ်တန်းလုံးကို ပြောပြပါ။ နောက်ဆုံးတွင် သင်တန်းနည်းပြက ၎င်းအမှန်တကယ်ပြောခဲ့သည့် အကြောင်းအရာကို ပြောပြပါ။

သင်တန်းသားများကို အောက်ပါအတိုင်းမေးပါ။ ‘အဘယ်ကြောင့် သတင်းစကားသည် အခြားသူများဆီ မှန်ကန်စွာ မရောက်ရှိရသနည်း။’

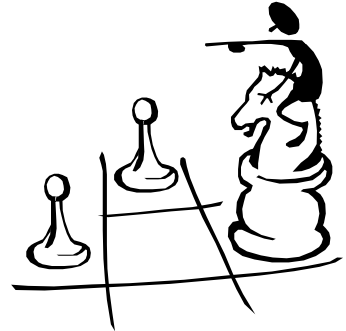
ဆက်သွယ်ခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

၅။ ဆက်သွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သောအကြောင်းအရာတစ်ခုကို အဖွဲ့များကို ဝေငှပေးပြီး ၎င်းတွင် ပါဝင်သော အချက်များကို စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင်အစီအစဉ်တကျ ရေးသားရန်ပြောပါ။ (၅ မိနစ်)
ထိုနောက် စက္ကူချပ်ကြီးများကို နံရံပေါ်တွင်ကပ်ရန် ပြောပါ။ အဖွဲ့အားလုံးပြီးသွားသည့်အခါ အခြားအဖွဲ့များ ဘယ်လို အစီအစဉ်ပြုလုပ်ထားသည်ကို လေ့လာရန် ပြောပါ။ မတူညီသော အစီအစဉ်များကိုတွေ့လျှင် အဘယ် ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ စီစဉ်ထားကြောင်း မေးမြန်းပြီး တစ်တန်းလုံးနှင့်ဆွေးနွေးပါ။ (၁၀ မိနစ်)

အကျိုးဆောင် တစ်ဦး၏စရိုက်လက္ခဏာများ

အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦးတွင်ရှိသင့်သည့် စရိုက်လက္ခဏာများမှာ-

- ◆ ရိုးသားနှိမ့်ချတတ်ခြင်း
- ◆ သဘောထားကြီးခြင်း
- ◆ စိတ်ရှည်သီးခံခြင်း
- ◆ နားလည်မှုရှိခြင်း
- ◆ လက်ခံသဘောပေါက်ခြင်း
- ◆ အားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း
- ◆ ရည်ရွယ်ချက်ရောက်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သူ
- ◆ အားပေးတိုက်တွန်းကူညီတတ်သူ
- ◆ လူတိုင်းတွင်ရှိသော အသိပညာဗဟုသုတများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလာအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်း
- ◆ အခြားသူများ၏လိုအပ်ချက်များကို သိရှိနားလည်ခြင်း
- ◆ လုပ်ဆောင်ချက်အမှားများမှတစ်ဆင့် လေ့လာသင်ယူလိုစိတ်ရှိခြင်း
- ◆ သွက်လက်ဖြတ်လတ်ခြင်း၊ လှုံ့ဆော်စည်းရုံးတတ်သူတစ်ဦးဖြစ်ခြင်း
- ◆ သေသေချာချာနားထောင်တတ်သူတစ်ဦးဖြစ်ခြင်း။
- ◆ အခြားသူများ၏အတွေးအခေါ်အယူအဆများကို ခြုံငုံသုံးသပ်တတ်ခြင်း
- ◆ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုရှိခြင်း
- ◆ ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်ပြေပြစ်သူတစ်ဦးဖြစ်ခြင်း

အကျိုးဆောင် တစ်ဦးတွင် ရှိသင့်သော ကျွမ်းကျင်မှုများ

အကျိုးဆောင် တစ်ဦးတွင် ရှိသင့်သောကျွမ်းကျင်မှုများမှာ -

- အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီးပြောင်းလဲနိုင်သလို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားမှုလည်းရှိရမည်
- တွေးခေါ်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ဆန်းသစ်တီထွင်နိုင်ရမည်
- ထိခိုက်လွယ်သောကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ရနိုင်စွမ်းရှိခြင်းနှင့် လူအများ၏ခံစားချက်များကို နားလည် ကိုင်တွယ်နိုင်ခြင်း
- ရယ်မောစရာများကို ပြောဆိုတတ်သလို အပြန်အလှန်လေးစားမှုလည်း ထားရှိတတ်ခြင်း
- အခြားသူများနှင့် ညှိနှိုင်းနိုင်သကဲ့သို့ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းလည်းရှိရမည်
- အတင်းအဓမ္မတွန်းအားပေးခြင်းမျိုး မဖြစ်စေဘဲ အချိန်မီပြီးစီးစေရန် တိုက်တွန်းလုပ်ဆောင်နိုင်ရမည်

အကျိုးဆောင်ခြင်းသည် အနုပညာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိ၏အတွေးအခေါ်များကို အခြားသူများလက်ခံလာစေရန် လုပ်ဆောင် ခြင်း မဟုတ်ပါ။ သူတို့၏တွေးခေါ်ယူဆချက်များ ပေါ်ထွက်လာစေရန် ကြိုးစားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦးဆိုသည်မှာ သူရှိနေသည်ကို လူများသတိမထားမိဘဲ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင် သူတစ်ဦး ပင်ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦးသည် စကားနည်းနည်းဘဲပြောလေ့ရှိသည်။ အလုပ်ပြီးစီးသွားချိန်၊ မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက် ပြီးမြောက်သွားချိန်တွင် လူများက 'ငါတို့ ဒီအလုပ်ကို ကိုယ်တိုင်လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်' လို့ ပြောကြပါလိမ့်မည်။
(လောင်စူး - ဘီစီ ၅၀၀)

အကျိုးဆောင်ခြင်း

- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် သင်တန်းသားများ၏အသိပညာဗဟုသုတဖြင့် စတင်ပါ။
- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် သင်တန်းသားအဖွဲ့ဝင်များ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာလူထုက သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်လာသည့် ပြဿနာရပ်များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့၏လိုအပ်ချက်များနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့်ကိုက်ညီမည့် အယူအဆအသစ်များကို မျှဝေပေးပါ။
- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် လက်တွေ့ကျပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်သော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပါ။ ဥပမာ အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်အားလုံးပါဝင်နိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များပေးခြင်း
- ◆ အကျိုးဆောင်သူနှင့် သင်တန်းသားအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်းအကြား နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ စီးဆင်းမှုရှိနေခြင်း - အတွေးအခေါ်အယူအဆများဖလှယ်ခြင်း
- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် သင်တန်းသားများ၏ဗဟုသုတကြွယ်ဝလာစေရန် တည်ဆောက်ပေးခြင်း၊ ဆွေးနွေးသည့် အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်ပြီး နောက်ထပ်သတင်းအချက်အလက်များကိုရှာဖွေပေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပေးခြင်း။
- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် မတူညီသော အတွေးစိတ်ကူးများကို အားပေးရမှာဖြစ်ပြီး တန်ဖိုးလည်းထားရပါမည်။
- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် ရပ်ရွာလူထုနှင့် အတူတကွ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် ရပ်ရွာအတွင်းမှလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။
- ◆ အကျိုးဆောင်သူသည် စဉ်းစားသည့်အခါ မျှတမှုရှိရမည်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ယုံကြည်မှုနှင့် လေးစားမှုအပေါ်အခြေခံ သော ဆက်ဆံရေးထားရှိရမည်။ မိမိလုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်လိုသည့် စိတ်ဆန္ဒလည်း ရှိရမည်။

အခြားသူများ၏စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း

- ◆ သည်းခံစိတ်ရှိပါ။
- ◆ သူတို့ပြောပြလာသည်ကို နားထောင်ပြီး သူတို့၏အတွေးအမြင်များကို တန်ဖိုးထားကြောင်း ပြသပါ။
- ◆ သတင်းအချက်အလက်များဝေငှခြင်းကို ဦးတည်ချက်အမျိုးမျိုးဖြင့်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အဖွဲ့ထံမှသင်ယူခြင်းကို လည်း လမ်းဖွင့်ထားပါ။
- ◆ အဖွဲ့ဝင်များကို သူတို့ကိုယ်တိုင် အဖြေရှာစေပြီး သူတို့၏သင်ယူလေ့လာမှုဖြစ်စဉ်အပေါ် တာဝန်ယူတတ်မှုရှိစေရန် အားပေးတိုက်တွန်းပါ။

ခက်ခဲသည့်မေးခွန်းများကို ဖြေရှင်းခြင်း

- ဆွေးနွေးမည့်အကြောင်းအရာများကို ဖတ်ရှုခြင်း၊ သဘောတရားများနှင့် ဘာသာစကားတို့ကို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်အောင် လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးပွဲများအတွက် ပြင်ဆင်ပါ။
- မေးနိုင်သည့်မေးခွန်းများကို မှန်းဆပြီး ပြန်လည်ဖြေဆိုနိုင်ရန်အဖြေများကို ပြင်ဆင်ထားပါ။
- မေးခွန်းများကို မဖြေဆိုနိုင်လျှင် မဖြေနိုင်ကြောင်း ပြောဆိုရန်ဝန်မလေးပါနှင့်၊ ပြန်လည်လေ့လာစုံစမ်းမေးမြန်းပြီး သေချာစွာ ပြန်လည်ရှင်းပြပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြပါ။

ပဋိပက္ခကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း

- ပဋိပက္ခရှိနေသည်ကို အသိအမှတ်ပြုပါ။
- ပဋိပက္ခဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းအရင်းကို နားလည်နိုင်အောင် ကြိုးစားပါ။
- ဆွေးနွေးသည့်အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်နေလျှင် သဘောတူညီမှုတစ်ခုကို အဖွဲ့ဝင်များအကြား ရရှိလာစေရန် သင်တန်းသားများကို ကူညီဦးဆောင်ပေးပါ။ အပြန်အလှန် လေးစားမှုရှိရန်လည်း အားပေးတိုက်တွန်းပါ။
- ဆွေးနွေးသည့်အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်မှုမရှိသော်လည်း အဖွဲ့ဝင်အများအပြား ပါဝင်နေပါက ထိုကိစ္စကို နောက်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့ပြင်ပ၌ဆွေးနွေးဖြေရှင်း တိုက်တွန်းပါ။

ဩဇာပေးလွှမ်းမိုးလိုသူများကို ကိုင်တွယ်ခြင်း

- အုပ်စုအတွင်း သူတို့ကို တာဝန်များ ခွဲဝေပေးပါ။
- အပြုအမူအပြောင်းအလဲများဖြစ်လာစေရန် ကူညီပါ။
- အုပ်စုအတွင်း သို့မဟုတ် အလားတူအုပ်စုများတွင် အကျိုးဆောင်သူအဖြစ် နေရာချထားပေးပါ။
- အဖွဲ့အတွင်းရှိလူတိုင်းကို တန်းတူအခွင့်အရေးပေးနိုင်ရန် တစ်ဦးချင်းစကားပြောရန်အချိန်ကို သတ်မှတ်ပေးပါ။

ရှက်ကြောက်တတ်သူများနှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း

- အုပ်စုအတွင်းနှင့် ပြင်ပအချိန်များတွင် တစ်ဦးချင်းကို အားပေးတိုက်တွန်းခြင်း
- စကားအပြောဘဲ ငြိမ်သက်နေရသည့်အကြောင်းအရင်းကို သိရှိသဘောပေါက်ရန် ကြိုးစားခြင်း
- ဆွေးနွေးပွဲမစတင်မီ ဆွေးနွေးမည့်အကြောင်းအရာကို ကြိုတင်အသိပေးခြင်းဖြင့် ပြင်ဆင်နိုင်ရန် အချိန်ပေးခြင်း
- မှတ်စုလိုက်မှတ်ရန်နှင့် သုံးသပ်ချက်များပြုလုပ်ပေးရန် တာဝန်ပေးခြင်း
- ပံ့ပိုးကူညီပေးသောအဖွဲ့တွင် ထည့်သွင်းထားခြင်း
- အချိန်ပေးခြင်း
- ယုံကြည်မှုနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို တည်ဆောက်ပေးသည့် သရုပ်ဖော်ပြကွက်များကို အသုံးပြုခြင်း

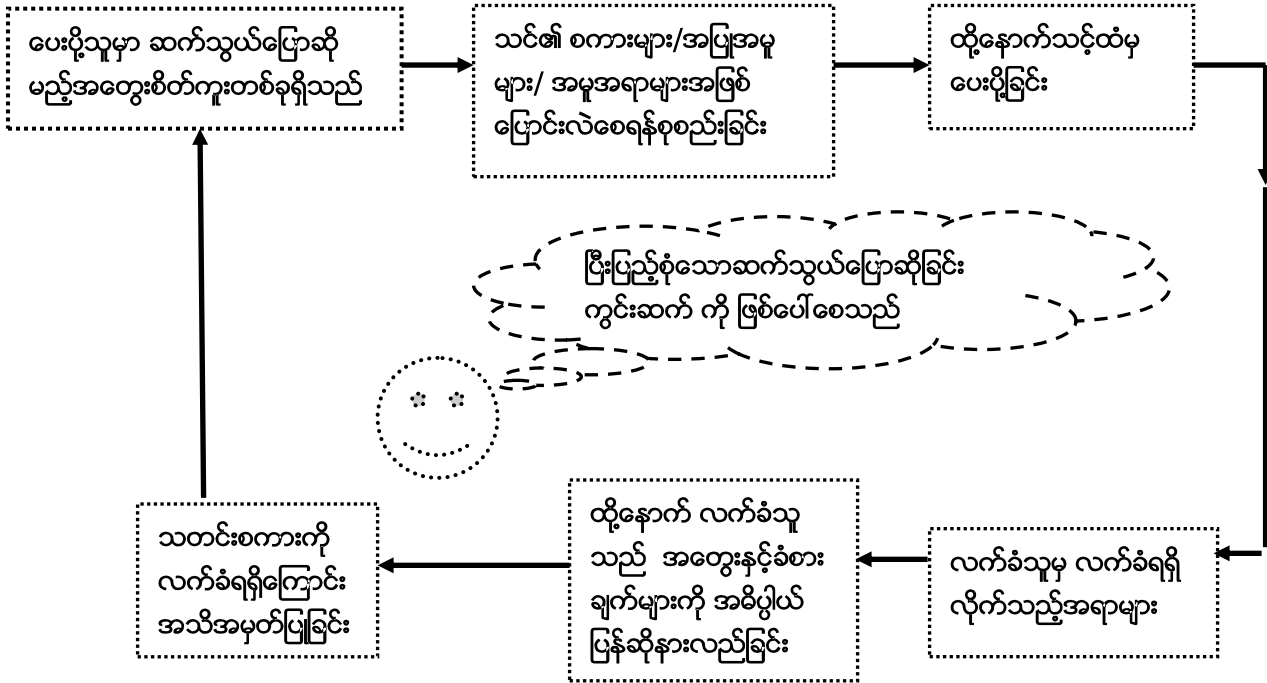
ကောင်းမွန်သောအကျိုးဆောင်ခြင်း

- အမြဲပြင်ဆင်ထားပါ
- ပြုသာပြင်သာရှိပါ
- အားကြိုးမာန်တက်လုပ်ဆောင်ပါ
- ပျော်ရွှင်ရယ်မောစရာများကိုပြောဆိုပါ
- ရှင်းလင်းစွာ ပြောဆိုလုပ်ဆောင်ပါ
- အပြုသဘောတွေ့ခေါ်ပါ
- အမှားအယွင်းများနှင့် အကန့်အသတ်များကို လက်ခံနားလည်ပါ
- ခံစားနားလည်တတ်ပါ
- နည်းစနစ်များ၊ နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုပါ

ဆက်သွယ်ခြင်း

ဆက်သွယ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးပို့ခြင်းနှင့် လက်ခံခြင်း နှစ်ခုစလုံးပါဝင်သော ဖြစ်စဉ် တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အထက်ကဖော်ပြထားသော အချက်များအားလုံးကို ရောင်စုံကဒ်ပြားများပေါ်တွင် ရေးသားနိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် သင်တန်းသားများကို ထိုအချက်များအား စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင် အစဉ်လိုက် ကပ်ရန် ပြောပါ။ သို့မဟုတ် အထက်ပါပုံကို အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်အောင် ပိုင်းဖြတ်ပြီး A 4 စာရွက်ပေါ်တွင် ပြည့်စုံသော ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းတစ်ခု ရရှိစေရန် သင်တန်းသားများကို လုပ်ဆောင်စေပါ။

ထိရောက်စွာ ဆက်သွယ်ခြင်း

- ◆ လက်ခံသူနားလည်သော ဘာသာစကား(စကားလုံးများ)ကို အသုံးပြုပါ။
- ◆ အပြန်အလှန် လက်ခံခြင်းနှင့် ဝေဖန်ပြောဆိုခြင်းမပါသော သဘောထား၊ လူတစ်ဦးပြောသည့်စကားကိုသာ နားထောင်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ထိုစကားလုံး၏နောက်ကွယ်တွင်ရှိသည့် စိတ်ခံစားချက်များကိုပါ ဖော်ထုတ်ရန်
- ◆ ယုံကြည်မှုထားပြီး ထင်သာမြင်သာရှိခြင်း
- ◆ ထင်မြင်ချက်များကို မကြာခဏ ပေးခြင်းနှင့် လက်ခံခြင်း

သင်ခန်းစာ (၅)

မည်ကဲ့သို့လှုံ့ဆော်စည်းရုံးမည်နည်း။

ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည်
◆ လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း လက်တွေ့လုပ်ငန်းစက်ဝိုင်းအဆင့်ဆင့်ကို ပြန်လည်ရှင်းပြနိုင်ရမည်။
◆ ရပ်ရွာလူထုကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်လုပ်ကိုင်လာစေရန် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ အသုံးပြုနိုင်ရမည်။

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းပါဝင်လာစေရန် လက်တွေ့လုပ်ငန်းစက်ဝိုင်း လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ စက္ကူချပ်အကြီးများ၊ Markers

အချိန် - ၂ နာရီ ၃၀ မိနစ် (လက်တွေ့လုပ်ငန်းအတွက် ကွင်းဆင်းလေ့လာရန်စီစဉ်မည်ဆိုလျှင် နံနက်ပိုင်းကို သီအိုရီများကိုလေ့လာသင့်ပြီး ညနေပိုင်းကို ကွင်းဆင်းလေ့လာသင့်ပါသည်)

လုပ်ငန်းစဉ်များ

ရှင်းလင်းချက် -

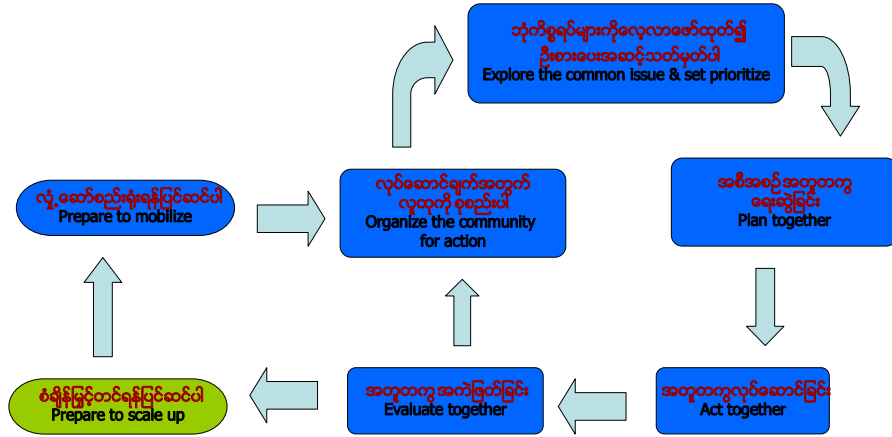
ပြီးခဲ့သည့် သင်ခန်းစာများသည် လူထုကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း သဘောတရား များကို လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုသင်ခန်းစာတွင် သင်တန်းသားများသည် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း သင်တန်းနည်းပြက သင်တန်းသားများကို ရှင်းပြရန် လိုအပ်ပါသည်။ လူထု၏လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသူ တစ်ဦးအနေနှင့် သင်၏လူထုကိုမည်သို့လှုံ့ဆော်စည်းရုံးမည်နည်း။ ဖြစ်နိုင်မည်ဆိုလျှင် သင်တန်း သားများကို ကွင်းဆင်း၍ ကျွမ်းကျင်မှုအားလုံးကို လက်တွေ့လေ့ကျင့်နိုင်သည်။

၁။ သင်တန်းသားများကို လူထုကိုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း လက်တွေ့လုပ်ငန်းစက်ဝိုင်း လက်ကမ်းစာစောင် ကိုပြသပါ။

လူထုလုပ်လို့ ဆော်မှုစက်ဝိုင်း

Community Action Cycle

ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုရေးအပြောင်းအလဲအတွက်လူထုများကိုလှုံ့ဆော်စဉ်များပါ
Mobilize Communities for Health and Social change

စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရန် ပြင်ဆင်ခြင်း

၂။ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရန် ပြင်ဆင်ခြင်းသည် ပထမအဆင့်ဖြစ်ပြီး အောက်ပါအချက်များကို လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း သင်တန်းသားများကို ရှင်းပြပါ။

- လူထုတစ်ရပ်လုံးပါဝင်နိုင်မည့် အကြောင်းအရာကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပါ
- ထိုအကြောင်းအရာနှင့် လူထုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်ကို စုဆောင်းပါ။
- ရရှိနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များနှင့် အကန့်အသတ်များကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ပါ

အဖွဲ့လိုက်လုပ်ငန်း

၃။ တစ်ဦးချင်း၏ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ အသိပညာဗဟုသုတများ၊ ပြောဆိုသည့်ဘာသာစကားနှင့် ဝင်ငွေရရှိနိုင်မည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်နိုင်သော ကျွမ်းကျင်မှုများကို မိမိတို့အဖွဲ့အတွင်း စာရင်းတစ်ခုပြုစုရန် အဖွဲ့တိုင်း ကိုပြောပါ။ ထို့နောက် အားလုံးပါဝင်နိုင်သော ဝင်ငွေရရှိနိုင်မည့်လုပ်ငန်းတစ်ခုကို အကြံဉာဏ်များရယူရန် ပြောပါ။ (ဆွေးနွေးချိန် ၁၅ မိနစ်၊ တင်ပြချိန် ၂-၃ မိနစ်)

၄။ ‘ရရှိနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်များနှင့် အကန့်အသတ်များကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်သည့် နည်းလမ်းများ’ လက်ကမ်းစာစောင်ကို ဝေငှပါ။ ထိုနောက် လေ့ကျင့်မည့်နေရာ သို့မဟုတ် ထိုနေရာအနီးတစ်ဝိုက်ရှိ အရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်သော သွားရောက်လည်ပတ်နိုင်သည့် ဒေသတစ်ခု၏မြေပုံကို သင်တန်းသားများကို ဆွဲစေပါ။ ထိုဒေသတွင်ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များအပေါ်အခြေခံ၍ ထိုဒေသကလုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ဝင်ငွေရရှိနိုင်မည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုကို စဉ်းစားစေပါ။

သရုပ်ဖော်ပြကွက်

၅။ ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းပါဝင်လာစေရန် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းလုပ်ငန်းတွင် အားလုံးပါဝင်ရေးသည် အလွန်အရေးကြီးကြောင်း သင်တန်းသားများကို ရှင်းပြပါ။ (၁၅ မိနစ်)

၆။ သရုပ်ဖော်ပြကွက်ပြီးနောက် မည်သည့်အခါကမှ သင်မစဉ်းစားခဲ့သော လူအုပ်စုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အဖွဲ့များကို စဉ်းစားစေပါ။ ထိုနောက် ထိုလူအုပ်စုများပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေရန် ဖိတ်ခေါ်မည့်နည်းလမ်းများနှင့် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် စီစဉ်ထားသောကိစ္စရပ်တွင် ထိုအုပ်စုများက ဘယ်လိုအထောက်အကူပြုနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေရန် သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။

အရင်းအမြစ်များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်သော နည်းလမ်းများ

I. ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သော အရင်းအမြစ် မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

ဒေသခံလူထုသည် ပြင်ပမှလူထုထက် မိမိဒေသအကြောင်းကို ပို၍သိပါသည်။ သူတို့သည် သူတို့၏ဒေသအကြောင်း အားလုံးသိထားသည်ဟုလည်း ထင်မြင်ယူဆပါသည်။ သို့သော်လည်း ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အရင်းအမြစ်များကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် အစီအစဉ်သစ်များမချမှတ်မီ နားလည်သဘောပေါက်စေရန် လေ့လာရမည့်အရာများ အမြဲလိုလို ရှိနေပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ထိရောက်သည့်နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ရှင်းလင်းသောမြေပြင်တစ်ခုတွင် တုတ်၊ သစ်ရွက်နှင့် ကျောက်တုံးများကို အသုံးပြု၍လည်းကောင်း၊ စက္ကူချပ်ကြီးများနှင့် Markers များရရှိနိုင်လျှင် ၎င်းတို့ကိုသုံး၍လည်းကောင်း ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ပါ သည်။

ဒေသတိုင်းတွင် မတူညီသောအရင်းအမြစ်များ ရှိနိုင်ပါသည်။ လူများသည် အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရေးနှင့် ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲ၊ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲနှင့် ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံများ၏ဖိအားများကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် သူတို့၏အရင်းအမြစ်များကို သုံးစွဲကြပါသည်။ သူတို့ဒေသတွင်ရှိသော မတူညီသောအရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးကို ဒေသခံလူထုက နားလည်သဘောပေါက်လာစေရန် ကူညီခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ အရင်းအမြစ်များကို အောက်ပါအတိုင်း အမျိုးမျိုး ခွဲခြားထားနိုင်ပါသည်။

- သဘာဝဆိုင်ရာအရင်းအမြစ်များတွင် မြေယာ၊ သစ်ပင်၊ သစ်တောနှင့် ရေ တို့ပါဝင်ပါသည်။
- လူသားဆိုင်ရာအရင်းအမြစ်များတွင် ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ အသိပညာဗဟုသုတများ၊ နားလည်သဘောပေါက်မှုများနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူတို့၏ လုပ်အားများ ပါဝင်ပါသည်။
- ငွေကြေးဆိုင်ရာအရင်းအမြစ်များတွင် ငွေကြေး၊ ငွေကြေးချေးယူနိုင်သည့်အခွင့်အလမ်း၊ ငွေချေးငှားသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရ၏အထောက်အပံ့များ ပါဝင်ပါသည်။
- လူမှုရေးဆိုင်ရာအရင်းအမြစ်များတွင် ယဉ်ကျေးမှု၊ လေ့ထုံးစံများ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများနှင့် မိသားစုများ ပါဝင်ပါသည်။
- ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရင်းအမြစ်များတွင် အဆောက်အအုံများ၊ ပစ္စည်းကိရိယာများ၊ လမ်းများ၊ ရေစုတ်စက်များနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။
- စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရင်းအမြစ်များတွင် ပြည်သူများသည် သူတို့၏ယုံကြည်မှုမှရရှိလာသောအင်အားနှင့် တွန်းအားပေးမှုများ ဖြစ်ပါသည်။

သင်တန်းနည်းပြသည် သူသိလိုသောသတင်းအချက်အလက်များရရှိစေရန် မေးခွန်းများပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ အောက်ပါမေးခွန်းများသည် လူထုထံမှ သတင်းအချက်အလက်များရရှိနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။

- သင်၏ဒေသတွင် မည်သည့်အရင်းအမြစ်များ ပေါ့ပေါများများ ရရှိနိုင်မည်နည်း။
- သင်၏ဒေသတွင် မည်သည့်အရင်းအမြစ်များ ရှားပါးသနည်း။
- သင်၏အခြေအနေကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် မည်သည့်တိုးတက်မှုများက အထောက်အကူဖြစ်စေသနည်း။
- သင်၏ဒေသသည် သင်အရင်က နေထိုင်ခဲ့သော သို့မဟုတ် အလည်အပတ်သွားခဲ့သော အခြားရပ်ရွာနှင့် မည်သို့ကွာခြားသနည်း။

ဤလေ့ကျင့်ခန်းသည် ရပ်ရွာအတွင်း ရရှိနိုင်သောအရင်းအမြစ်များကို ခြုံငုံရှုမြင်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ ၎င်းသည် ရပ်ရွာလူထုသတိမထားမိသော အရင်းအမြစ်များကို သတိထားမိလာစေရန် သတိပေးနိုင်ပါသည်။

လိုအပ်သော အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

အရင်းအမြစ်များကို ဖော်ပြရန် စက္ကူချပ်ကြီးများ၊ Markers နှင့် အခြားဒေသတွင် ရရှိနိုင်မည့် ပစ္စည်းများ

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရပ်ရွာအတွင်းရှိ သင့်လျော်မည့်အချက်အချာကြသောနေရာတစ်ခုတွင် စုဝေးရန် လူထုကို ဖိတ်ခေါ်ပါ။ လူများ စုဝေးရောက်ရှိလာလျှင် ၎င်းတို့ထံမှ အသက်အရွယ်အလိုက်၊ ကျားမအုပ်စုအလိုက် အဖွဲ့ငယ်များခွဲပြီး ဖွဲ့ရန်ပြောပါ။ ဥပမာ အမျိုးသမီး (မိခင်) များအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ လူကြီးများအဖွဲ့၊ အရွယ်ရောက်ယောက်ျားလေး သို့မဟုတ် မိန်းကလေးများ စသဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။
- ပထမဆုံး ရပ်ရွာလူထုကို သူတို့ရပ်ရွာနှင့် ရပ်ရွာအနီးတဝိုက်တွင်ရရှိနိုင်သော သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို စဉ်းစားကြရန် ပြောပါ။ (ဥပမာ တောင်ကုန်းများ၊ သစ်တောများ၊ လမ်းများနှင့် မြစ်ချောင်းများ) ထိုအရင်းအမြစ်များကို စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင် နေရာသတ်မှတ်ဖော်ပြရန် ပြောပါ။
- သူတို့ကို မိမိတို့နေထိုင်၊ သွားလာသော နေရာများကို စဉ်းစားပြီး စက္ကူချပ်ကြီးပေါ်တွင် ရေးဆွဲရန် ပြောပါ။ (ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘုရားရှစ်ခိုးကျောင်း၊ ဘုရား၊ ဈေး၊ ရွာ၊ ရွာလူကြီးနေအိမ်၊ တရားဟောဆရာအိမ်၊ မီးဖွားလက်သည်အိမ်၊ ကျောင်းဆရာအိမ်၊ နားနေဆောင်၊ ဆေးပေးခန်း၊ ကစားကွင်း စသဖြင့်)
- သင်တန်းနည်းပြသည် ပို၍အသေးစိတ်ဖော်ပြနိုင်သော မြေပုံတစ်ချပ်ရနိုင်ရန် မေးခွန်းများကို ဆက်လက်မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။
- သင်တန်းနည်းပြသည် စိတ်အားထက်သန်စွာနားထောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ လူတိုင်း ဆွေးနွေးပွဲတွင်ပါဝင်ဆွေးနွေးခြင်း ရှိမရှိကိုလည်း လေ့လာနေရပါမည်။ ရက်ရှည်နေသော၊ တိတ်ဆိတ်နေသောသူများထံမှ ဗဟုသုတများဖလှယ်ရန်နှင့် ထည့်သွင်းရေးဆွဲနိုင်ရန် မေးခွန်းများမေးပါ။
- အရင်းအမြစ်အားလုံး မြေပုံထဲတွင်ပါဝင်ရန် ဆွေးနွေးချိန်ကို အလုံအလောက်ပေးရန်နှင့် လိုအပ်ပါသည်။ အဖွဲ့အားလုံးပြီးပါက ၎င်းတို့ရေးဆွဲထားသောမြေပုံကို အခြားအဖွဲ့အများရေးဆွဲထားသောမြေပုံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန် သင်တန်းနည်းပြက ပြောပါ။ ကွဲပြားခြားနားချက်များရှိလျှင် အဘယ်ကြောင့် ကွဲပြားကြောင်းမေးမြန်းဆွေးနွေးစေပြီး အားလုံးသဘောတူနိုင်သည့် မြေပုံကိုတစ်ခုကို သဘောတူညီချက်ရယူပါ။

II. တောဆိုင်ညှိနှိုင်းခြင်း

လူထုတစ်ရပ်လုံးက မိမိတို့ရပ်ရွာ၏အရင်းအမြစ်များကို ဖော်ပြထားသောမြေပုံကို အားလုံးကသဘောတူပြီးသည့်အခါ ရပ်ရွာ၏အဓိကအရင်းအမြစ်အားလုံးကို ရောက်ရှိနိုင်သည့်လမ်းသွယ်များကို ရေးဆွဲပါ။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ပြင်ပမှသူများနှင့်အဖော်လိုက်ပါဆောင်ရွက်ရန် ရွာသားတစ်စုကို ဖိတ်ခေါ်ပါ။
- ရပ်ရွာထဲလျှောက်သွားစဉ် ဂရုတစိုက်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်းကရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များနှင့်ဆက်နွယ်သည့် အခွင့်အလမ်းများနှင့် အကန့်အသတ်များကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ရပ်ရွာလူထုကို မေးခွန်းများ မေးပါ။

III. ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုအဆင့်

ဤသင်ခန်းစာသည် ရပ်ရွာ၏စီးပွားရေးအခြေအနေကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန်နှင့် အထောက်အပံ့အတွက် ဦးတည်ထားသည့်လူဦးရေကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်သည့် သင်ခန်းစာကောင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဤသင်ခန်းစာသည် ရပ်ရွာ၏စီးပွားရေးအခြေအနေကို လူထုက သတိပြုမိစေရန် အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရပ်ရွာထဲရှိ ပြည်သူများ၏စီးပွားရေးအခြေအနေများကို စာရင်းပြုစုရန် လူထုကို ပြောပါ။ (ချမ်းသာ၊ အလတ်တန်းစား၊ ဆင်းရဲနှင့် အလွန်ဆင်းရဲသူများ) သို့မဟုတ် ချမ်းသာ၊ အလယ်အလတ်၊ ဆင်းရဲ (သို့မဟုတ်) သာမန်၊ ဆင်းရဲ၊ အလွန်ဆင်းရဲ၊ စသဖြင့်စာရင်းပြုစုနိုင်သည်။
- ထိုနောက် ထိုလူတန်းစားအလွှာအသီးသီး၏ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဥပမာ ပိုင်ဆိုင်သည့်မြေယာအကျယ်အဝန်း၊ အိမ်အခြေအနေ၊ အစားအစာ လုံခြုံမှု၊ ငွေကြေးနှင့် အခြားပိုင်ဆိုင်မှုများဖြစ်သည့် လယ်ထွန်စက်၊ ကျွဲနွား၊ ဆန်စက် စသည်ဖြင့် စဉ်းစားရန် ပြောပါ။
- ဆွေးနွေးပွဲပေါ်အခြေခံပြီး သင်တန်းနည်းပြက ဇယားကွက်တစ်ခုကို ဆွဲနိုင်ပါသည်။

ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုအဆင့် သတ်မှတ်ချက်များ (နမူနာ)

	အလွန်ဆင်းရဲ	ဆင်းရဲ	အလယ်အလတ်တန်းစား	ချမ်းသာ
အိမ်ယာ				
အစားအစာရရှိမှု				
ကျန်းမာရေး				
ငွေကြေးအခြေအနေ				

I. Venn သို့မဟုတ် Chapati ကားချပ်

ဤသင်ခန်းစာသည် မည်သူ သို့မဟုတ် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် လူထုအတွက် အရေးအကြီးကြောင်း၊ လူထုအတွင်းလှုပ်ရှားမှုများတွင် မည်သည့်အဆင့်က ပါဝင်နိုင်သည်ကို ထုတ်ဖော်နိုင်ပါသည်။

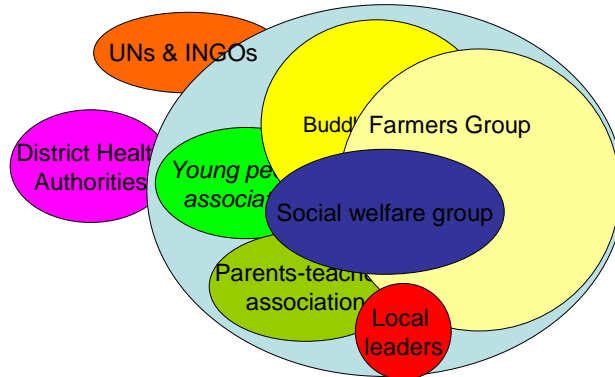
- ◆ လူထုအတွင်း လှုပ်ရှားနေသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၊ အုပ်စုများ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး သင်တန်းသားများကို စဉ်းစားရန် ပြောပါ။
- ◆ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနှင့်အဖွဲ့အစည်း၏ အရွယ်အစား၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဩဇာသက်ရောက်မှုများပေါ်အခြေခံပြီး ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ အခြေပြုစက်ဝိုင်းများဆွဲရန် သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။
- ◆ ထို့နောက် သင်ဖြေရှင်းချင်သော ကိစ္စရပ်အတွက် သင်တန်းသားများကို နောက်ထပ် Venn ကားချပ်ကို ထပ်မံရေးဆွဲစေပါ။

အောက်ပါဇယားကွက်သည် မြန်မာနိုင်ငံက ကျေးရွာတစ်ရွာ၏ Venn or Chapati ကားချပ်ဖြစ်ပါသည်။

Example of Venn Diagram

Community

သရုပ်ဖော်ပြကွက်³

ရည်ရွယ်ချက် - ဘက်လိုက်ခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် ပြစ်ပယ်ထားခြင်း စသဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မျိုးမျိုးသောရှုထောင့်များကို သင်တန်းသားများ အတွေ့အကြုံရစေရန်

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

အောက်ပါ လမ်းညွှန်ကဏ္ဍများကို ပြင်ဆင်ပါ။

ကဒ် A

ဤအစည်းအဝေးသည် သင်တို့စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့၏ ပထမဆုံး အစည်းအဝေးဖြစ်ပါသည်။ အစည်းအဝေးတက်ရောက်လာသည့် လူအားလုံးထံသွားရောက်ပြီး သင့်ကိုယ်သင် မိတ်ဆက်ပါ။ သူတို့ အဘယ်ကြောင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ဖြစ်လာရသလဲဆိုသည်ကို မေးမြန်းပါ။ စေတနာ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအဖြစ် သင်၏အစီအစဉ်များကိုလည်း သူတို့ကိုပြောပြပါ။

ကဒ် B

အထူးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အတွက် သင့်ကို ရွေးချယ်ထားပါသည်။ အခန်းထဲရှိ လူအားလုံးထံသွားရောက်ပြီး သင့်ကိုယ်သင် မိတ်ဆက်ပါ။ မျက်မှန်တက်ထားသောသူတစ်ဦးနှင့်စကားပြောသည့်အခါ သူပြောသည်ကို ဂရုတစိုက်နားထောင်ပေးပြီး အဖွဲ့တွင် မည်သည့်အလုပ်ကို သူလုပ်ရကြောင်း မေးမြန်းပါ။ အကယ်၍ သင်နှင့်စကားပြောသူသည် မျက်မှန်တက်ထားခြင်း မရှိလျှင် စိတ်ဝင်စားဟန်မပြဘဲ အခန်းထဲတွင် မျက်မှန်တက်ထားသော အခြားတစ်ယောက်ကို ရှာဖွေဟန်ပြုလုပ်ပါ။

³ Adapted from: International Save the Children Alliance (ISCA) UN Convention on the Rights of the Child – an ISCA training kit-London: (1997).

- ၁။ ကစားနည်းတစ်ခုကို ကစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း သင်တန်းသားများကိုပြောပြပါ။ လူတိုင်းကို လမ်းညွှန်ချက်များ ရေးသားထားသော ကဒ်ပြားတစ်ခုကို ပေးပါ။ ထိုကဒ်ပြားကို အခြားသူများကိုမပြရပါ။ သို့ပေမယ့် သေသေချာချာ ဖတ်ရှုပြီး လမ်းညွှန်ချက်များအတိုင်း လုပ်ဆောင်ရပါမည်။
- ၂။ သင်တန်းသား တစ်ဝက်ကို ကဒ် A ကိုဝေပေးပြီး အခန်းအပြင်ဖက်ကို ထွက်စေပါ။
- ၃။ ကျန်သော သင်တန်းသားတစ်ဝက်ကို ကဒ် B နှင့် မျက်မှန်တလက်စီပေးပါ။
- ၄။ ထိုနောက် အုပ်စု A ကို အခန်းထဲပြန်ဝင်ရန် ပြောပါ။ အုပ်စု နှစ်စုကို ၅-၁၀ မိနစ်ကြာ ရောနှောထားပါ။ ထိုနောက် ရပ်တန့်ပြီး သင်ခန်းစာကို စတင်ဆွေးနွေးပါ။ သူတို့ကို အောက်ပါမေးခွန်းများကို မေးပါ။

- ဤလေ့ကျင့်ခန်းကိုလုပ်ဆောင်နေစဉ်အတွင်း ဘာတွေဖြစ်ပျက်ခဲ့သနည်း။
- ထူးထူးခြားခြား သတိထားမိတာများ ရှိပါသလား။
- သင်ဘယ်လို ခံစားရပါသလဲ။ သင်၏တုန့်ပြန်ချက်က ဘာတွေဖြစ်မည်နည်း။
- လက်တွေ့ဘဝတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများတွင် သင်ကို ဖယ်ထုတ်ထားတာ ခံခဲ့ရဖူးပါသလား။
- ဒါဆို သင်ဘယ်လိုခံစားရပါသနည်း။ မည်သည့်အရာကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသနည်း။
- သင်အလုပ်လုပ်နေသော ရပ်ရွာထဲတွင် လူထုက ဖယ်ကျဉ်ထားသော သူများရှိပါသလား။
- ဤအခြေအနေတွင် ဖယ်ကျဉ်ထားခံရသော ပြည်သူများကို သင်ဘယ်လိုကူညီနိုင်မည်နည်း။

သင်အလုပ်လုပ်နေသော ရပ်ရွာထဲတွင် တိုင်းရင်းသားအမျိုးအမျိုးနှင့် ဘာသာရေးမတူညီသော အုပ်စုများ ရှိနိုင်ပါသည်။ လူထုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သူများသည် လူထုအတွင်း ထိုကဲ့သို့ အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးခံနေရသော အုပ်စုများကို လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ကျန်းမာရေး အခြေအနေများကြောင့် သတိမထားမိခြင်း သို့မဟုတ် မစဉ်းစားမိခြင်းတို့ ရှိတတ်ပါသည်။ တခါတရံ အမျိုးသမီးများသည် ဘာမှမသိကြဘူးဟု ယူဆထားကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို လစ်လျူရှုထားတတ်ကြပါသည်။ လူထုအားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးသည် လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အရေးကြီးသော သဘောတရားတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသူအားလုံးသည် လူထုအတွင်းရှိ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်သူအားလုံးကို ပါဝင်လုပ်ဆောင်လာစေရန် မမေ့မလျော့စည်းရုံးသင့်ပါသည်။

သင်ခန်းစာ (၆)

လူထုအတွက် ထိရောက်သော အဆက်အသွယ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည် -

- မိမိတို့၏လူထုအတွက် အခြားအုပ်စု (သို့မဟုတ်) အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ထောက်ပံ့ကူညီမှုများအပေါ် နားလည်သဘော ပေါက်စေရန်
- ပြင်ပကအကူအညီပေးသည့်အဖွဲ့များ၏ လက်ရှိအကူအညီများနှင့် အလားအလာရှိသော အကူအညီများကို ဖော်ထုတ်နိုင်စွမ်းရှိလာစေရန်

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အဓိကအကြောင်းအချက် (၃) ချက် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ စက္ကူချပ် အကြီးများ၊ Markers

အချိန် - ၄၅ မိနစ်မှ ၁ နာရီ

လုပ်ငန်းစဉ်များ

၁။ “No man is an island!” စကားပုံကို ရေးပါ။ ထိုစကားပုံနှင့်ပတ်သက်သော ဝေဖန်ချက်များပေးရန် သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။ လူထုကိုလှုံ့ဆော်စဉ်းရုံရေးအတွက် အောက်ပါမေးခွန်းများသည် သင်တန်းသားများ စကားပုံကို လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားနိုင်စေရန် အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။ သင်တန်းသားများကို မိမိတို့အချင်းချင်း (၁၀) မိနစ်ကြာ ဆွေးနွေးရန်နှင့် ဆွေးနွေးချက်များကို တစ်တန်းလုံးသို့ တင်ပြရန် ပြောပါ။

- လူထုလုပ်ငန်းများအတွက် အခြားသောအဆက်အသွယ်များကို အဘယ်ကြောင့်ရှာဖွေရန် လိုအပ်ပါသနည်း။
- မည်သူ့ကို သို့မဟုတ် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကို ရပ်ရွာလူထုက ဆက်သွယ်သင့်သနည်း။
- ထိုအဆက်အသွယ်များသည် ရပ်ရွာကို မည်သို့အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက် (၃၀) မိနစ်

၂။ သင်တန်းသားများကို ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက် လက်ကမ်းစာစောင်ကို ဝေငှပေးပါ။

၃။ သင်တန်းသားများကို သူတို့လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပေးနေသော လူထုနှင့်ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားရန်ပြောပါ။ လူထုနှင့် ထူးထူးခြားခြား လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ရေးရှိသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင်ရှိလာနိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် ပြောပါ။

၄။ ထိုနောက် အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေခြင်းဖြင့် လူထုနှင့် ထိုအဖွဲ့အစည်းများအကြားဆက်ဆံရေးကို စဉ်းစားစေပါ။

- အဖွဲ့အစည်းများက အများဆုံးကျင့်သုံးလေ့ရှိသော ဆက်ဆံရေးပုံစံများ၊ အနည်းဆုံး ကျင့်သုံးလေ့ရှိသော ဆက်ဆံရေးပုံစံများ ကိုဖော်ပြ၍ အဘယ်ကြောင့်ထိုသို့ကျင့်သုံးခြင်းကိုဖော်ပြပါ။

• မည်သည့်ဆက်ဆံရေးပုံစံများကို အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်၍၊ မည်သည့်ပုံစံက အရေးပါမှု အနည်း ဆုံး ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၅။ အဖွဲ့အစည်း၏ဆောင်ရွက်ချက်၊ အလားအလာကောင်းများနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ဆက်ဆံရေးပုံစံများ၏ အရေးပါမှု အဆင့်လိုက် သတ်မှတ်ပါ။ (အဆင့်များကို အထက်အောက် တန်းစီပါ)

၆။ ထိုနောက် သင်တန်းသားများကို ဆက်ဆံရေးပုံစံအမျိုးမျိုးကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပြီး ကဒ်ပြားများပေါ်တွင် ရေးရန် ပြောပါ။ (ထိုကဒ်ပြားများကို အလျားလိုက် ထားပါ။)

၇။ သင်ခန်းစာအဆုံးတွင် `လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း၏ အဓိကကျသောအစိတ်အပိုင်း (၃)ခု´ လက်ကမ်းစာစောင်ကို သင်တန်းသားများကိုဝေငှပေးပါ။

လက်ကမ်းစာစောင်

ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ခြင်း

သင့်၏လူထု ပြင်ပမှသူများနှင့် ဆက်ဆံရေးအပေါ်အခြေခံပြီး အမှတ်များပေးပါ။

- ၅ - အကောင်းဆုံး - တိုးတက်မှု လုံးဝနီးပါး မလိုအပ်တော့ခြင်း
- ၄ - အလွန်အားရကျေနပ်ခြင်း - တိုးတက်မှုအတွက် အနည်းအကျဉ်းသာ လိုအပ်ခြင်း
- ၃ - ကျေနပ်အားရခြင်း - သိသာထင်ရှားသည့်တိုးတက်မှုတစ်ချို့ လိုအပ်ခြင်း
- ၂ - ကျေနပ်အားရမှုမရှိခြင်း - တိုးတက်မှုအများအပြား လိုအပ်နေခြင်း
- ၁ - အလွန်ကျေနပ်အားရမှုမရှိခြင်း - သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်မှု လိုအပ်နေခြင်း

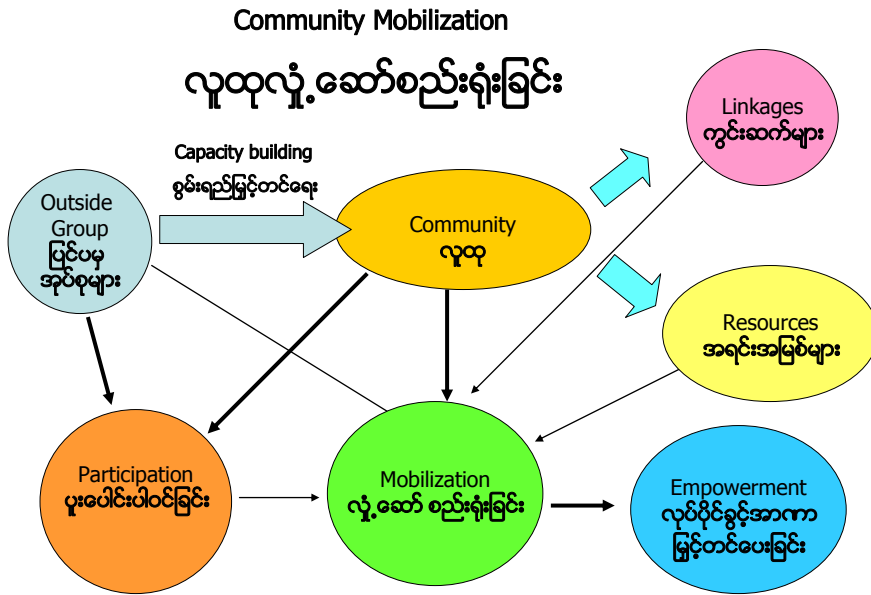
ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ အမျိုးအစားများ

- လူထုအခြေခံလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CBOs)
- အထောက်အပံ့ပေးသူများ (လှူဒါန်းမှုအမျိုးမျိုး ပြုလုပ်သူများ)
- အလှူရှင်များ (ငွေကြေးနှင့် အထောက်အပံ့ပေးသည့်အဖွဲ့အစည်းများ)
- ဘဏ်/ငွေချေး အဖွဲ့အစည်းများ
- နည်းပညာဆိုင်ရာ သင်တန်းပေးမှု အကူအညီများ
- ကွန်ယက်ဖွဲ့ခြင်း (သက်တူရွယ်တူများအချင်းချင်းဖွဲ့အစည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများ)
- သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ခြင်း/လက်တွေ့လုပ်ငန်းနယ်ပယ်တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- ပူးတွဲ သင်တန်းပေးခြင်းများ/ဆွေးနွေးပွဲများ
- ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဌာနများအပါအဝင် ဒေသခံအာဏာပိုင်များ
- ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း/ပြိုင်ဖော်ပြိုင်ဖက်

နမူနာ

	အလှူရှင်များ	ရပ်ရွာ အဖွဲ့အစည်းများ	နည်းပညာ အကူအညီ	ကွန်ယက်ဖွဲ့ခြင်း	ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း/ ပြိုင်ဖက်
အဖွဲ့အစည်း - ၁					
အဖွဲ့အစည်း - ၂					
အဖွဲ့အစည်း - ၃					
အဖွဲ့အစည်း - ၄					

လူထုလှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း၏ အဓိကကျသောအစိတ်အပိုင်း(၃)ခု

လူထုသည် သူတို့၏အသိပညာဗဟုသုတနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ချဲ့ထွင်လာနိုင်သည့်အခါ ၎င်းတို့လူထု၏ အခြေအနေကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန် အထောက်အကူ ဖြစ်ပါသည်။

လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် လူထု၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အကျိုးသက်ရောက်စေသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ရာတွင် လူထုက ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့် တာဝန် ပိုယူလာနိုင်သည်ဟု ခံစားရမှာဖြစ်ပြီး သူတို့၏လူနေမှုဘဝအရည်အသွေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိန်းချုပ်နိုင်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်ကို 'လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာမြှင့်တင်ပေးခြင်း' ဟု ခေါ်ပါ သည်။

ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သော အဓိကအစိတ်အပိုင်း (၃) ပိုင်းမှာ -

၁။ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ တည်ဆောက်ပေးခြင်း - သင်တန်းများနှင့် လုပ်ဆောင်ရင်း သင်ယူရင်းလုပ်ငန်းနှင့် တကွ သင့်လျော်သော သုံးသပ်ချက်များပေးခြင်း နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်း

၎င်းတွင်ပါဝင်သောအရာများမှာ -

- ဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ခြင်း (နှစ်လမ်းသွား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးမှတစ်ဆင့် ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံရေး)
- တည်ရှိပြီးဖြစ်သော ဒေသဆိုင်ရာဗဟုသုတအတွေ့အကြုံများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ဓလေ့ထုံးစံများ၊ တန်ဖိုးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် လေးစားသမှုပြုခြင်း

၂။ အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့စည်းခြင်း

ပြည်သူများသည် လူထုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ချင်စိတ်ရှိလျှင် လူထုကို ကိုယ်စားပြုသော အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းနိုင်ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများသည် စီမံကိန်းအထောက်အပံ့ (ပူးတွဲလုပ်ကိုင်ခြင်း) များဖြင့် လူထု၏ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် တာဝန်ယူလုပ်ကိုင်နိုင်ပါသည်။

• လူထုကို သူတို့၏လိုအပ်ချက်များကိုလေ့လာသုံးသပ်မှုပြုရန် အားပေးတိုက်တွန်းပါ။ (လူထုကို ကိုယ်စားပြုသူများ ကို အာရုံစိုက်ပါ) လူထု၏လိုအပ်ချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားပါ။

-လူထုကိုယ်တိုင် လုပ်နိုင်သော လုပ်ငန်းများ

-လူထုပြင်ပက အထောက်အပံ့ပေးမှုဖြင့် လူထုလုပ်နိုင်သော လုပ်ငန်းများ

-လူထု မလုပ်နိုင်သော လုပ်ငန်းများ

• လူထုနှင့်အတူ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မည့် ဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။ သို့မှသာ လူထုသည် ထိုဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူရပါမည်။ (ပိုင်ဆိုင်မှု (သို့) မိမိ၏ လုပ်ငန်းအဖြစ်ခံယူသည့်စိတ်)

• ပြင်ပအထောက်အပံ့များ ဖြစ်သင့်သည်မှာ

- ရေရှည်တည်တံ့သော အဖွဲ့အစည်းများကို တည်ထောင်မြှင့်တင်ရန် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ တည်ဆောက်ပေးခြင်း။
- လူထုအတွင်းရှိလူများဖြင့် ဝင်ငွေ (သို့) စုဆောင်းငွေများ တိုးပွားလာစေသည့် စနစ်များတည်ဆောက်ပေးခြင်း (ဒေသခံအရင်းအမြစ်အခြေခံ ပေါ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးအောင်လုပ်ခြင်း)
- ကျေးရွာ သို့မဟုတ် လူထုဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင် အထောက်အပံ့ပေးခြင်း

၃။ အဆက်အသွယ်များ တည်ဆောက်ပေးခြင်း

အစိုးရလက်အောက်ရှိဌာနများ၊ NGOများ၊ အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများ စသည့် အများပြည်သူနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ နှင့်ဆက်ဆံရေးထူထောင်ခြင်းဖြင့်လည်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကို အထောက်အပံ့ပေးနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆက်ဆံရေး ထူထောင်ခြင်းသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အထောက်အပံ့ကိုရရှိစေပြီး ရပ်ရွာလူမှုအဖွဲ့အစည်းများက မိမိတို့လုပ်နေသော လုပ်ငန်း၏ပြင်ပ အခြားလုပ်ငန်းများကိုပင် လုပ်ချင်သည့်အခါ လုပ်ကိုင်နိုင်လာစေသည့်အပြင် ၎င်းသည်ရေရှည်တည်တံ့မှုသို့ ဦးတည်စေပါသည်။

ပဋိပက္ခဖြေရှင်းခြင်း

ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာဆွေးနွေးပြီးနောက် သင်တန်းသားများသည် -

- လူတစ်ဦးချင်းစီနှင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပဋိပက္ခများရှိတတ်သည်မှာ သဘာဝဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်လာမည်။
- ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းပုံဖြေရှင်းနည်းအမျိုးမျိုးကို သိရှိ အသိအမှတ်ပြုတတ်မည်။
- ပဋိပက္ခဖြေရှင်းနည်း အဆင့်ဆင့်ကို ပြန်လည်အသုံးပြုတတ်မည်။

အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ

- ❖ ` ပဋိပက္ခဖြေရှင်းမှု ချည်းကပ်နည်းအမျိုးမျိုး ` ` ပဋိပက္ခဖြေရှင်းနည်း အဆင့်ဆင့် ` လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ စက္ကူချပ် အကြီးများ၊ Markers၊ ရောင်စုံမှန်အမျိုးမျိုးပါဝင်သော ဈေးပေါသည့်မျက်မှန် (၄-၅) လက်

အချိန် - ၂ နာရီ

လုပ်ငန်းစဉ်များ

၁။ ယခုသင်ခန်းစာကို ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ဖြင့် စတင်မည်ဖြစ်ကြောင်း သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။ သင်တန်းနည်းပြမှဖြစ်စေ၊ ပုံပြောကောင်းသော သင်တန်းသားတစ်ဦးမှဖြစ်စေ အောက်ပါဇာတ်လမ်းကို ဖတ်ပြပါ။ သင်တန်းသားကို ဖတ်ပြခိုင်းမည်ဆိုလျှင် ဇာတ်လမ်းကိုဖတ်ရှုပြင်ဆင်နိုင်ရန် ထိုသင်တန်းသားထံ ကြိုတင်ပေးထားပါ။

ကြွေရုပ်ကလေး ဇာတ်လမ်း⁴

တခါက ရသေ့တစ်ပါး ရွာတစ်ရွာကိုရောက်ရှိလာသည်။ ထိုရသေ့သည် ရွာလမ်းအတိုင်းလျှောက်လာနေစဉ် လက်မူပညာသည်တစ်စုနှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်သွားသည်။ ရသေ့သည် ထိုလက်မူပညာသည်အုပ်စုကို ခေါ်ပြီး အလွန်လှပသော မိန်းမငယ်တစ်ယောက်ပုံ ထုဆစ်ရန် ပြောပါသည်။ အိုးဖုတ်သမားက ရွံ့များယူဆောင်လာပြီး ပန်းပုဆရာက လှပသောမိန်းမငယ်ပုံ ထုဆစ်သည်။ ယက်ကန်းသမားက ပိုးချည်ဖြင့် ဝတ်စုံတစ်ထည် ယက်လုပ်သည်။ လက်ကောက် ခြေချင်းများရောင်းသူက လက်ကောက်ခြေချင်းများကို ယူဆောင်လာပါသည်။ ပန်းတိမ်ဆရာက ရွှေလယ်ဆွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ပြီး ဖိနပ်ချုပ်သူက သူမအတွက် ဖိနပ်တစ်ရံ ချုပ်လုပ်ပေးကြသည်။

ရသေ့သည် ထိုလှပသောအမျိုးသမီးငယ်၏ရုပ်ထုကို နှစ်သက်သဘောကြပြီး အသက်သွင်ပေးလိုက်သည်။

⁴ Adapted from: Krishna. The Myrada Experience – a manual for Capacity Building of Self Help Groups. Bangalore: National Printing Press 2000 (p.131)

လက်မှုပညာသည်အားလုံးသည် ယခုအခါ သူမကို လက်ထပ်ချင်ကြသည်။ အိုးဖုတ်သမားက သူ၏ရုံးဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၍ သူပိုင်ဆိုင်သင့်ကြောင်း ပြောပါသည်။ ပန်းပုဆရာက သူထုဆစ်ထားသောကြောင့် သူသာလျှင်ပိုင်ဆိုင်သင့်ကြောင်း ပြောပါသည်။ အခြားသူများကလည်း သူတို့သာလျှင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ကိုယ်စီအမြင်များရှိကြပါသည်။ ယက်ကန်းသမားက သူယက်လုပ်ဆင်မြန်းပေးထားသောကို ဝတ်ဆင်ထားသည့်အတွက် သူသာလျှင် လက်ထပ်သင့်သည်။ ပန်းတိမ်ဆရာက မိန်းကလေးမှာ သူပြုလုပ်ထားသော လယ်ဆွဲကို ဆင်မြန်းထားသည့်အတွက် သူနှင့်သာ ထိုက်တန်ကြောင်း ပြောပါသည်။

မိန်းမငယ်ကို အသက်သွင်းပေးလိုက်သော ရသေ့သည်ပင်လျှင် သူပိုင်ဆိုင်သင့်ကြောင်း ယခုအခါ ပြောဆိုလာပါသည်။

-ပြီး-

အဖွဲ့လိုက်ဆွေးနွေးခြင်း

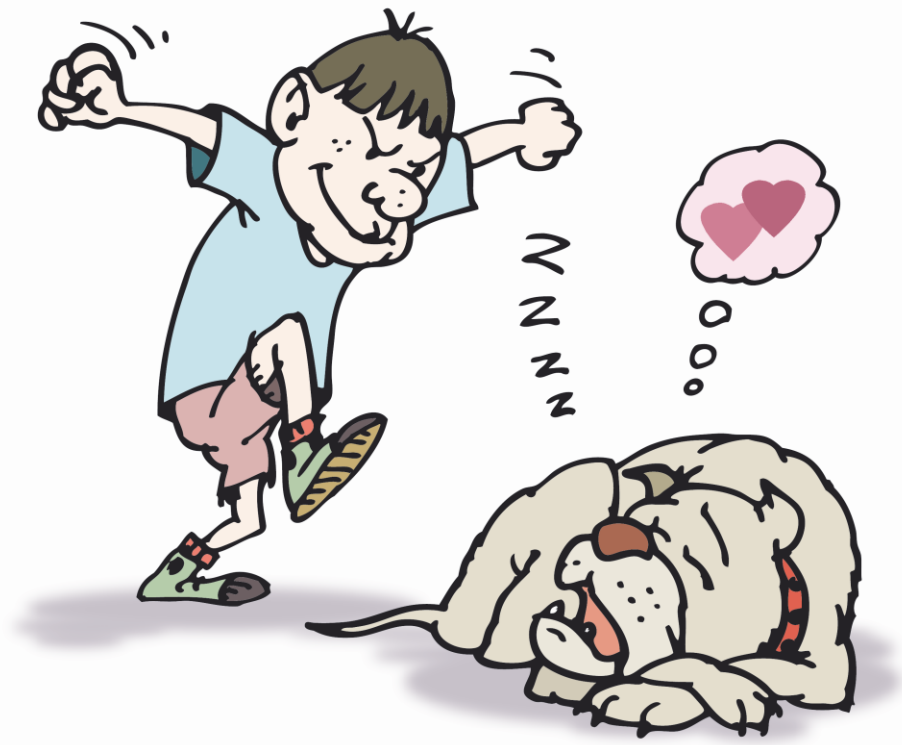
- ၁။ သင်တန်းသားအဖွဲ့များကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် တရားသူကြီးများအဖြစ်ခံယူပြီး ထိုပြဿနာ၏အဖြေကိုရှာရန်ပြောပါ။
(၃၀ မိနစ်)
- ၂။ အဖွဲ့အားလုံးကို အဖြေများကို တစ်တန်းလုံးနှင့် ဆွေးနွေးရန် ပြောပါ။ အထက်ပါဇာတ်လမ်းပုစ္ဆာအတွက် အဖွဲ့များက ဆွေးနွေးခဲ့သော နည်းလမ်းများ သို့မဟုတ် အဖြေများကို သင်တန်းနည်းပြမှ ရေးမှတ်ထားပါ။ အဖွဲ့တိုင်းက အဖြေတစ်ခု ရရှိလာရန် ၎င်းတို့၏ချည်းကပ်ပုံ အဆင့်ဆင့်ကိုလည်း ရေးမှတ်ထားပါ။
(၃၀ မိနစ်)
- ၃။ ‘ပဋိပက္ခဖြေရှင်းမှု ချည်းကပ်နည်းအမျိုးမျိုး’ လက်ကမ်းစာစောင်ကို သင်တန်းသားများ ကိုးကားနိုင်စေရန် ဝေငှပါ။ ထို့နောက် ၎င်းတို့၏လူထုတွင် တွေ့မြင်ရလေ့ရှိသော ပဋိပက္ခများကို စဉ်းစားရန် သင်တန်းသားများကို ပြောပါ။ ထို ပဋိပက္ခများထဲမှ တစ်ခုကို ရွေးချယ်၍ ဖြေရှင်းချက်များဖြင့် သရုပ်ဖော်ပြကွက်အတွက် ရွေးချယ်ပါ။
(၃၀ မိနစ်)
- ၄။ အဖွဲ့များသည် ပြဿနာတစ်ခုကို ဖြေရှင်းပုံ သရုပ်ဖော်ပြကွက်များကို အပြန်အလှန်လေ့လာကြည့်ရှုပါ။ ထို့နောက် တစ်တန်းလုံးနှင့် ဆွေးနွေးသည့်အခါ ပဋိပက္ခဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသော ချည်းကပ်နည်းများကို ဆွေးနွေးရန် အဖွဲ့တိုင်းကို ပြောပါ။

၅။ `ပဋိပက္ခဖြေရှင်းနည်း အဆင့်ဆင့်´ လက်ကမ်းစာစောင်များကို သင်တန်းသားတိုင်းကို ဝေငှပေးပါ။ ထို့နောက် သင်တန်းသားများကို မိမိတို့အဖွဲ့လိုက် ပြန်စုပြီး ပေးထားသော လက်ကမ်းစာစောင်ကို အသုံးပြုပြီး ပဋိပက္ခဖြေရှင်းပုံ နည်းလမ်းကို လေ့လာသုံးသပ်ရန် ပြောပါ။ (၁၅ မိနစ်)

၆။ အဖွဲ့များကို ၎င်းတို့ထဲမှ ဆွေးနွေးတင်ပြမည့်သူတစ်ဦးစီ ရွေးချယ်စေပြီး တစ်တန်းလုံးကို တင်ပြဆွေးနွေးရန် ပြောပါ။ (၂၀ မိနစ်)

၇။ သင်တန်းသားများကို လူထုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်စဉ် ၎င်းတို့တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ပဋိပက္ခ ၃-၄ မျိုးနှင့် ထိုပဋိပက္ခ များကို မည်ကဲ့သို့ ဖြေရှင်းခဲ့ကြောင်း ပြောပြစေပါ။ (၁၅ မိနစ်)

၈။ သင်ခန်းစာကို အအောက်ပါ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်ဖြင့် အဆုံးသတ်ပါ။

လူများအကြား ၎င်းတို့၏မတူညီသော ဘဝအတွေ့အကြုံများ၊ စိတ်နေသဘောထားများ၊ မျှော်လင့်ချက်များကြောင့် မတူညီမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ထိုမတူညီမှုများသည် အုပ်စုတစ်ခုအတွင်း ပဋိပက္ခများကိုဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေပြီး သဘောထား ကွဲလွဲမှုများနှင့် မကြာခဏဆိုသလို အဆုံးသတ်တတ်ပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏တစ်နေ့တစ်ဝှေ့ ဘဝတွင် ပဋိပက္ခများ ရှိနေခြင်းသည် သဘာဝဖြစ်သလို လွဲရှောင်၍လည်း မရနိုင်ပါ။ ဆက်သွယ်ရေးအားနည်းခြင်း၊ အပြန်အလှန်လက်ခံ နားလည်မှုနှင့် လေးစားယုံကြည်မှုမရှိခြင်းတို့သည် ပဋိပက္ခဖြစ်စေရန် ပို၍တွန်းပို့နိုင်ပါသည်။

ပဋိပက္ခတစ်ခုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော အကြောင်းအချက်များမှာ -

- ၁။ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲ
- ၂။ မတူကွဲပြားသော အုပ်စုများ
- ၃။ မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ သဘောထားကွဲလွဲမှု
- ၄။ အုပ်စုများအကြား ပြိုင်ဆိုင်ခြင်း
- ၅။ ကျိုးကြောင်းမညီညွတ်သော မျှော်လင့်ချက်များ
- ၆။ အားလုံးသဘောတူနားလည်လက်ခံနိုင်သည့်အရာ မရှိခြင်း
- ၇။ ရည်မှန်းချက်ဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခ
- ၈။ ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု မရှိခြင်း
- ၉။ မရှင်းလင်းသော/မမျှတသော မျှော်လင့်ချက်များ
- ၁၀။ အာဏာပြိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်ခြင်း

ပဋိပက္ခဖြေရှင်းမှု ချည်းကပ်နည်းအမျိုးမျိုး⁵

- ရှောင်ရှားခြင်း - ပဋိပက္ခဖြစ်မည့်အခြေအနေမှ နောက်ဆုတ်လိုက်ခြင်း နှင့် ထိုသို့မဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော ဆွေးနွေးမှုကို ပြုလုပ်ရန် ငြင်းဆိုခြင်း
- ပျော့ပြောင်းညင်သာခြင်း - မတူညီမှုများကို ဖုံးကွယ်ချန်လှုပ်ပြီး အားလုံးကောင်းပါသည်ဟု ပြောဆိုခြင်း၊ ပဋိပက္ခကို လက်ခံရန် ငြင်းဆိုခြင်း
- အပေးအယူလုပ်ခြင်း - သဘောတူညီမှုတစ်ခုရရှိရန် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် နှစ်ဖက်စလုံး ရရှိမှုကို အများဆုံး ဖြစ်စေရန် အပေးအယူလုပ်ခြင်း
- အင်အားအသုံးပြုခြင်း - လူနည်းစုကဆုံးဖြတ်ထားချက်ကို တစ်စုံတစ်ယောက်ကို အတင်းအကျပ်လက်ခံစေခြင်း
- ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း - ကွဲပြားခြားနားမှုများကို လက်ခံခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သောနည်းဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း

ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း ချည်းကပ်နည်းတစ်ခု ဆိုသည်မှာ -

- ပဋိပက္ခကို ဖြစ်စေသော တကယ့်အကြောင်းအချက်များကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်း
- စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်း အမျိုးမျိုးကို လက်ခံခြင်း
- တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ရပ်တည်ချက်ကို ပြောင်းလဲလိုသည့်စိတ်ဆန္ဒ
- ၎င်းသည် ခြိမ်းခြောက်သည့်ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်နိုင်ပြီး အချိန်ယူကောင်း ယူရမည်။ အဖွဲ့အတွင်း ပိုမိုမြင့်မားသောလက်ခံ နိုင်မှုအဆင့်နှင့် ဖြေရှင်းနည်းများကို ပိုမိုဖန်တီးနိုင်မည့်နည်းလမ်းကို ဦးတည်စေသော ပွင့်လင်းသည့်ဖြေရှင်းမှု ဖြစ်သည်။

^{5 5} Adapted from: Krishna. The Myrada Experience – a manual for Capacity Building of Self Help Groups. Bangalore: National Printing Press 2000 (p.133)

ပဋိပက္ခဖြေရှင်းနည်း အဆင့်ဆင့်

- ဖြစ်ခဲ့သော ပဋိပက္ခ၊ ပါဝင်ပတ်သက်သူများအပါအဝင် ပဋိပက္ခကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းဆွေးနွေးခြင်း။ လူတိုင်း၏အမြင်များကို နားထောင်ပါ။
- လူတိုင်း၏ယူဆချက်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အဖြေများကို စာရင်းပြုစုပါ။
- အဖြေတစ်ခုစီ၏အားသာချက်၊ အားနည်းချက်များကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။ ယာယီဖြေရှင်းမှုလား၊ ရေရှည်တွင် ကျေနပ် စရာကောင်းသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်းဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲများကိုတောင်းဆိုသည့် အဖြေတစ်ခုလား။
- အထိရောက်ဆုံးနှင့် အားလုံးစုပေါင်းဖြေရှင်းသော ဖြေရှင်းမှု။ ဤအချက်တွင် ဖြေရှင်းနည်း၏ထိရောက်မှုကို လူထု နားလည်သဘောပေါက်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။
- အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် အချိန်သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း မည်သူက မည်သည့်အရာကို မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့အကောင်အထည်ဖော်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း။
- ပြန်လည်စစ်ဆေးသုံးသပ်ခြင်းနှင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခြင်း။ ပဋိပက္ခကို ကျေကျေနပ်နပ် ဖြေရှင်းခဲ့ပြီလား။ ကျေနပ်မှု မရှိခဲ့ရင် အခြားမည်သည့်အရာကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသနည်း။